

MIEJSKI PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA LUBOŃ

LUBOŃ 2013

Zespół redakcyjny:

Mgr Cichoń Joanna
Mgr inż. arch. Kasprzak Małgorzata
Mgr Kasprzak Urszula
Mgr Naworska Anna
Mizerka Andrzej
Mgr inż. Nawrot Monika
Mgr Sobczyk Justyna
Mgr inż. Starzak Dorota
Mgr Stromczyński Mirosław
Burmistrz Miasta Luboń: Szmyt Dariusz
Zastępca Burmistrza Miasta Luboń: Walny Marian
Mgr Witajewski Mariusz

Prowadzenie warsztatów:

Dr Krzysztof Senger

Redakcja:

Dr Mikołaj Tomaszuk

Urząd Miasta Luboń
Copyright by Urząd Miasta Luboń
Luboń 2013

Spis treści

Spis treści.....	2
	2

.....	5
Szanowni Państwo,.....	5
Wstęp.....	6
I.Sytuacja społeczno – gospodarcza Miasta Luboń.....	9
1. Charakterystyka wraz z diagnozą obecnej sytuacji w Mieście Luboń.....	9
Sfera zagospodarowania przestrzennego.....	9
1.1.1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Miasta Luboń	9
1.1.2. Identyfikacja problemów w sferze zagospodarowania przestrzennego.....	10
1.1.3.Identyfikacja problemów w sferze komunikacyjnej.....	11
1.1.4. Infrastruktura techniczna.....	14
1.1.5. Mienie komunalne i mieszkalnictwo.....	21
1.1.6. Obiekty i granice sfer ochrony konserwatorskiej.....	22
1.1.7. System oraz uwarunkowania przyrodnicze miasta	24
1.1.8. Charakterystyka przestrzeni publicznych miasta.....	31
1.2 . Sfera gospodarcza.....	34
1.2.1. Struktura działalności gospodarczej na terenie miasta/gminy/powiatu i obszarów podlegających rewitalizacji.....	34
Poniższa tabela przedstawia zestawienie tematyczne prowadzonej na terenie miasta działalności gospodarczej.	34
1.2.2. Główni pracodawcy oraz struktura zatrudnienia w poszczególnych branżach:.....	34
1.2.3. Kierunki rozwoju gospodarki Miasta Luboń, w tym ułatwione efektami rewitalizacji jego zdegradowanych obszarów.....	35
1.2.4. Analiza możliwości budżetowych dotyczących realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych...36	
1.3. Sfera społeczna.....	37
1.3.1. Struktura demograficzna i społeczna mieszkańców miasta Luboń.....	37
1.3.2. Charakterystyka oraz określenie grup społecznych wymagających wsparcia w ramach programu rewitalizacji.....	41

1.3.3. Dostęp do infrastruktury społecznej oraz planowane projekty inwestycyjne i pozainwestycyjne mające na celu poprawę stanu w sferze społecznej w tym zwiększających ilość miejsc pracy.....	47
1.3.4. Działalność organizacji pozarządowych.....	54
1.3.5. Identyfikacja problemów zlokalizowanych w sferze społecznej.....	56
II. Analiza Strategiczna	57
3.1 Okres realizacji programu rewitalizacji	60
3.2 Zasięg terytorialny rewitalizowanych obszarów oraz uzasadnienie wyboru	60
3.3 Podział programu rewitalizacji na projekty i zadania oraz opis poszczególnych obszarów rewitalizacji.	61
3.4. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć (efektów) programu rewitalizacji oraz wnioski z przeprowadzonej analizy	70
IV. PLAN FINANSOWY REALIZACJI REWITALIZACJI NA LATA 2014 +.....	70
4.1. Źródła finansowania programu rewitalizacji obszarów miejskich / zdegradowanych w latach 2014 +.....	70
V. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITORINGU.....	71
5.1. Wdrażanie Programu Rewitalizacji	71
5.2. Monitoring i ocena Programu Rewitalizacji	72
5.2.1. Public Relations Programu Rewitalizacji.....	74

Szanowni Państwo,

Opracowany z inicjatywy lubońskich przedsiębiorców Miejski Program Rewitalizacji, który umożliwi miastu jak i prywatnym podmiotom pozyskanie potrzebnych naszemu rozwojowi środków europejskich, nie mógł spotkać się z brakiem mojego zainteresowania problematyką rewitalizacji przestrzeni miejskiej w Luboniu. Działania zainicjowane w 2011 roku pozwoliły na kontynuowanie prac nad zmianą studium uwarunkowań przestrzennego rozwoju miasta, co jest ważnym krokiem w kierunku przywrócenia równowagi pomiędzy wszystkimi funkcjami miasta. Pozwoli również na śmielsze planowanie zrównoważonego rozwoju wszystkich dzielnic Lubonia i w systematycznym nadrabianiu naszych zaległości rozwojowych.

Przedkładam Państwu ważny dokument programujący nasze działania na najbliższe lata. Jego lekturę należy rozpocząć od znowelizowanej strategii rozwoju

miasta, gdyż dopiero wtedy poznamy pełen obraz Lubonia pod koniec II dekady XXI wieku. Wierzę, że dzięki naszej wspólnej pracy, wszystkie zamierzenia zostaną zrealizowane. Licząc na Państwa współpracę, pozostaję z wyrazami szacunku,

/-/ Dariusz Szmyt

Burmistrz

Wstęp

Zawartość poniższego materiału zawiera wynik prac zespołu ds. Rewitalizacji wskazanego przez Burmistrza Miasta Luboń. Seria szkoleń przeprowadzonych w Urzędzie Miasta Luboń stanowiła podstawę do uzyskania wiedzy z zakresu rewitalizacji, przygotowania programów rewitalizacji oraz pozyskiwania odpowiednich środków finansujących wdrożenie programu. Cykl wykładów wprowadzających uzupełniały warsztaty, podczas których powstał materiał odzwierciedlający strukturę programu rewitalizacji zgodnego z wytycznymi Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

Rewitalizacja¹ to pojęcie, które w ostatnich latach znajduje miejsce w słowniku osób kreujących rozwój społeczno-gospodarczy jednostek samorządu terytorialnego w Polsce i w Europie. Pojęcie to jest często mylnie rozumiane jako proces ograniczający się jedynie do przedsięwzięć infrastrukturalnych, odnowy, odbudowy, naprawy zniszczonych budynków, zespołów budynków o różnej, nie zawsze zabytkowej, wartości dla lokalnej społeczności. Istnieje zatem potrzeba doprecyzowania znaczenia pojęcia rewitalizacji, która rozumie **rewitalizację jako kompleksowy program remontów, modernizacji zabudowy i przestrzeni publicznych, rewaloryzacji zabytków na wybranym obszarze, najczęściej dawnej dzielnicy miasta, w powiązaniu z rozwojem gospodarczym i społecznym**. Tym samym jest to połączenie działań technicznych – jak np. remonty – z programami ożywienia gospodarczego i działaniem na rzecz rozwiązania problemów społecznych, występujących na tych obszarach takich jak bezrobocie, przestępczość, brak równowagi demograficznej. Błędny zatem jest używanie tego pojęcia

¹ Por., K. Skalski, Rewitalizacja w Polsce po roku 2009 a rozwój dydaktyki dla zarządzania tym procesem, [w:] K. Skalski (red.), O budowie metod rewitalizacji w Polsce – aspekty wybrane, Monografie i Studia Instytutu Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010.

w znaczeniu «rewitalizacji» jednego budynku, czy «rewitalizacji» placu miejskiego, jeśli te działania dotyczą jedynie modernizacji budynków, czy rewaloryzacji zabytków.

W opinii Andreasa Billerta znanego niemieckiego urbanisty i prekursora myśli rewitalizacyjnej w Polsce rewitalizacja to kompleksowy proces odnowy obszaru zurbanizowanego, którego przestrzeń, funkcje i substancja uległy procesowi strukturalnej degradacji, wywołującej stan kryzysowy, uniemożliwiający lub znacznie utrudniający prawidłowy rozwój ekonomiczny i społeczny tego obszaru, jak i zrównoważony rozwój całego miasta². W definicji tej należy zauważyć³, iż:

- Proces odnowy jest skierowany na obszar zurbanizowany. Używa się tego pojęcia do działań prowadzonych na terenach będących częściami miast, na obszarach przemysłowych lub powojkowych, a nie do procesów odnowy np. centrów wsi;
- Nie prowadzi się rewitalizacji na terenach, które nie mogą być zdefiniowane jako zdegradowane, znajdujące się w kryzysie;
- Degradacja ma obejmować przestrzeń, funkcję i substancję. Dlatego też nie można mówić o rewitalizacji w miejscu, gdzie planowane są do wdrożenia jedynie przedsięwzięcia związane np. z remontem zniszczonych miejskich kamienic, czy budową infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, a pomijające działania bezpośrednio wpływające pozytywnie na rozwój ekonomiczny i społeczny danego obszaru. Wręcz przeciwnie, działania infrastrukturalne powinny być narzędziem do osiągnięcia celów ekonomicznych i społecznych i być tym celom podporządkowane.

Co warto podkreślić, rewitalizacja jest procesem a nie statycznym stanem faktycznym. Natura wszelkich procesów zakłada występowanie toku zdarzeń powiązanych przyczynowo, zaangażowanie wielu podmiotów nadających pewnym elementom związek przyczynowo-skutkowy o określonym kierunku. Tym samym rewitalizacja musi być prowadzona we współpracy podmiotów reprezentujących wszystkie sektory życia społeczno-gospodarczego: podmiotów publicznych (na czele z samorządem gminy), lokalnych przedsiębiorców, osób prywatnych oraz organizacji pozarządowych, a także kościołów.

Idea opracowywania Miejskich Programów Rewitalizacyjnych wiąże się w Unii Europejskiej z przyjęciem na szczepku Rady Unii Europejskiej w 2007 roku Agendy Terytorialnej Unii Europejskiej⁴. Już sam tytuł dokumentu wskazuje, że jest on nierozzerwalnie związany z nowym okresem programowania finansowego Unii Europejskiej: *W kierunku bardziej konkurencyjnej i zrównoważonej Europy zróżnicowanych regionów*. Sygnatariusze

² A. Billert, Polityka rozwoju i rewitalizacja miast w Polsce, na tle standardów unijnych w zakresie planowania, [w:] A. Billert : Partycypacja społeczna i zabezpieczenie interesu publicznego w procesach rewitalizacji miast - ref. Wygłoszony na III Konferencji szkoleniowej „Rewitalizacja i rekultywacja obszarów zdegradowanych w mieście w Bydgoszczy dn. 1-2 czerwca 2009.

³ M. in. na podstawie: A. Billert, Współczesne problemy rozwoju i rewitalizacji. Lokalny Program Rewitalizacji – Nowy instrument dla zintegrowanego planowania i wdrażania rozwoju i rewitalizacji miast, [w:] Renowacja Budynków i modernizacja obszarów zabudowanych t.2, Zielona Góra 2006.

⁴ Tekst zaakceptowany na Nieformalnym Spotkaniu Ministrów ds. Rozwoju Miast i Spójności Terytorialnej w Lipsku w dniach 24/25 maja 2007 r.

Agendy Terytorialnej wśród głównych celów jej przyjęcia określili: wzmocnienie spójności terytorialnej oraz wzmocnienie tożsamości regionalnych, lepsze wykorzystanie zróżnicowania terytorialnego. Działania te miały inspirować do przeglądu dokumentów strategicznych unijnych i krajowych oraz zobowiązać Komisję Europejską do uruchomienia w ramach polityki spójności nowych mechanizmów zwrotnego finansowania aktywności lokalnej. Środki te w makro skali mają pomóc w poczynieniu kolejnego kroku w kierunku konkurencyjnej i zrównoważonej Europy zróżnicowanych regionów i aktywnych obywateli.

Urealnieniu tych celów służy inicjatywa finansowa Komisji Europejskiej JESSICA, która pozwala na wykorzystanie funduszy strukturalnych UE w systemie zwrotnym, czyli oferuje odnawialne instrumenty finansowe (pożyczki, gwarancje), dając możliwość lepszego wykorzystania środków funduszy strukturalnych i pozyskania udziału instytucji finansowych, banków i przedsiębiorców, między innymi dzięki partnerstwu publiczno-prywatnemu. Istotnym zastrzeżeniem jest fakt, że projekty, o których mowa powyżej, realizowane przy wsparciu z inicjatywy JESSICA powinny generować dochód. Współwystępowanie w tych projektach elementów komercyjnych z niekomercyjnymi ma umożliwić wypełnienie luki na rynku pomiędzy dotacjami a kredytami i innymi instrumentami bankowymi⁵.

Inicjatywa opracowania Miejskiego Programu Rewitalizacji powstała na skutek wsparcia przez Burmistrza Miasta Luboń – Dariusza Szmyta – inicjatywy prywatnych przedsiębiorców z Lubonia, którzy w dniu 14 kwietnia 2011. w siedzibie LUVENA S.A podpisali umowę z Fundacją „Dla rozwoju Lubonia” w zakresie partnerstwa przy realizacji na terenie miasta unijnej inicjatywy JESSICA. Włączenie się miasta w realizację tego typu projektu było krokiem w kierunku wspomagania lubońskich przedsiębiorców w ich działalności gospodarczej. W ramach JESSICI w Urzędzie Miasta zostały zorganizowane szkolenia tematyczne dla Pracowników UML, oraz przeprowadzono konsultacje z przedsiębiorcami.

/ - / Zespół Redakcyjny

⁵ Por., http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/RPO/Aktualnosci/Strony/Jessica_240310.aspx

I. Sytuacja społeczno – gospodarcza Miasta Luboń

1. Charakterystyka wraz z diagnozą obecnej sytuacji w Mieście Luboń

Sfera zagospodarowania przestrzennego

1.1.1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Miasta Luboń

Miasto Luboń znajduje się w Centrum Wielkopolski, w powiecie poznańskim (52°20'N 16°53'E). Miasto położone jest na lewym brzegu Warty, od północy na odcinku 8 km graniczy z Poznaniem, a południowym obrzeżem styka się z Wielkopolskim Parkiem Narodowym. Powierzchnia Miasta Luboń wynosi 13,5 km². Luboń jest jednym z najmłodszych miast województwa wielkopolskiego. Prawa miejskie otrzymał w drodze Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 października 1954 roku w sprawie zaliczenia niektórych gromad w poczet miast. Dzisiejsze Miasto Luboń powstało w wyniku połączenia w jedną jednostkę administracyjną trzech wsi: Lasku, Lubonia i Żabikowa.

Sąsiedztwo Poznania oraz korzystne połączenia komunikacyjne, to atuty tego miasta. Przez jego teren przebiegają główne połączenia komunikacyjne wschód – zachód. Jeden ze zjazdów z autostrady A 2 (węzeł Luboń) zlokalizowany jest na granicy Lubonia, natomiast drugi (węzeł Komorniki) znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie północno - zachodniej części miasta. Od lotniska Poznań – Ławica dzieli Miasto Luboń tylko 10 km, a dojazd do niego jest szybki i wygodny. Blisko granicy miasta przebiega trasa E 261 stanowiąca fragment drogi krajowej Nr 5 Świecie – Wrocław (przez Poznań), inna droga – 430 łączy Luboń przez Mosinę z południowymi powiatami Wielkopolski.

Luboń stanowi jedną z 45 gmin wchodzących w skład Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego, wyznaczonego w planie województwa jako węzłowy obszar regionu. Występują tu silne zjawiska suburbanizacji oraz coraz bardziej dynamicznie rozwijane powiązania funkcjonalno – przestrzenne pomiędzy metropolią poznańską a jej bezpośrednim

zapleczem. Analizy przeprowadzone na etapie delimitacji obszaru metropolitalnego wskazały na znaczne natężenie cech metropolitalnych na obszarze Miasta Luboń.

Przyjęto następującą strukturę funkcjonalną Miasta Luboń:

- a) **funkcje wiodące:** mieszkalnictwo, usługi lokalne i ponadlokalne (administracja, oświata, kultura, handel, zdrowie i opieka społeczna), funkcja przemysłowo-gospodarcza,
- b) **funkcje uzupełniające:** działalność gospodarcza o profilu drobnej wytwórczości, wypoczynek i rekreacja;

1.1.2. Identyfikacja problemów w sferze zagospodarowania przestrzennego

Historia powstania miasta Luboń, a wcześniej sposób zasiedlenia i rozwoju urbanistycznego terenów, na których jest ono położone w znaczący sposób determinują dzisiejsze kierunki rozwoju miasta i podejmowane działania korygujące. Zwrócić należy uwagę na znaczącą nierównomierność w rozwoju osiedli i związanej z nimi infrastruktury drogowej, sanitarnej, deszczowej. Wyzwania, przed którymi stanęły gminy u progu XXI wieku polegające na silnej presji migracyjnej z centrum dużych miast w kierunku miejscowości ich okalających z dogodnymi połączeniami komunikacyjnymi, często niższymi cenami nieruchomości sprawiły, że miasto Luboń, w szczególny sposób stało się atrakcyjnym miejscem do zamieszkania dla prawie 10.000 nowych mieszkańców. Taki napływ, szczególnie młodych, czynnych zawodowo ludzi pragnących zaspokajać w Luboniu zwłaszcza potrzeby mieszkaniowe sprawił, że do starych uwarunkowań rozwoju dołączyły nowe, którym władze samorządowe starają się na bieżąco poddać. Wśród nich wymienić należy: konieczność zapewnienia wystarczającej ilości miejsc w przedszkolach, szkołach; wzbogacenie oferty kulturalnej miasta, uzupełnienie podstawowej infrastruktury ochrony zdrowia, systematyczne inwestycje w rozwój infrastruktury miejskiej.

Miasto Luboń nie było przygotowane na tego typu tendencje rozwojowe. W ostatnich latach da się zaobserwować działania integrujące przestrzennie i funkcjonalnie miasto jak chociażby wdrożenie nowej polityki kierunków rozwoju przestrzennego miasta, inwestycje drogowe łączące poszczególne dzielnice miasta, uzupełniania infrastruktury miejskiej czy też inwestycje w infrastrukturę oświatową umożliwiającą obsługę coraz większej ilości dzieci i młodzieży.

Mimo tego do dnia dzisiejszego do głównych obszarów problemowych zaliczyć należy:

- w zakresie otoczenie społeczno - gospodarczego:
 - dużą gęstość zaludnienia generująca wzrost wydatków w poszczególnych kategoriach budżetu miasta

- niska przedsiębiorczość np. w kategorii dużych zakładów produkcyjnych generujących powyżej 20 miejsc pracy na lokalnym rynku
- niewystarczająca dostępność miejsc pracy przy zachowaniu otwartości rynku pracy i znaczącej dyfuzji z powiatowym i poznańskim rynkiem pracy
- niewystarczająca liczba miejsc rekreacji i wypoczynku co jest pochodną m. in. wysokiego odsetka zaludnienia w stosunku do 1 m² oraz specyficznej struktury przestrzennej miasta i dużego stopnia zurbanizowania miasta
- niski stopień integracji społecznej i zmianę struktury wiekowej mieszkańców co podnosi prawdopodobieństwo występowania konfliktów społecznych
- niewłaściwą strukturę przestrzenną miasta zakłócona przez niewłaściwą politykę planowania przestrzennego i nieuwzględnienie nowych terenów inwestycyjnych, z których dochody mogłyby zrównoważyć budżet miasta.

➤ w zakresie infrastruktury:

- niewystarczające uzbrojenie terenu w podstawowe media
- zły stan dróg powstały na skutek znaczącego przyrostu liczby środków lokomocji oraz braku funduszy na natychmiastową modernizację
- dysproporcje w rozwoju infrastruktury drogowej między poszczególnymi dzielnicami miasta – nierozwinięty system dróg o znaczeniu strategicznym dla komunikacji samochodowej w mieście
- ze względu na dominującą funkcję mieszkalną miasta - niedostateczna ilość przestrzeni o charakterze integrującym

I.1.3. Identyfikacja problemów w sferze komunikacyjnej

Miasto Luboń położone jest w sąsiedztwie dróg krajowych oraz drogi wojewódzkiej, zapewniających dogodnie powiązania w ramach województwa oraz z pozostałymi regionami kraju. Żadna z dróg miejskich łączących miasto Poznań z pozostałymi gminami powiatu poznańskiego np. z gminą Komorniki, Puszczykowo nie ma statusu drogi powiatowej.

Komunikacja drogowa

Przez Miasto Luboń przebiegają:

- a) **autostrada A2** - stanowiąca część drogi krajowej nr 2 oraz drogi międzynarodowej E 30 - położona równoleżnikowo.
- b) **droga wojewódzka nr 430** – relacji Poznań – Luboń – Łęczyca – Puszczykowo – Mosina. Kierunek połączenia: północ-południe wraz z ulicami Unijną, Dębiecką,

Żabikowską, Sobieskiego i Krętą oraz ulicą 11 Listopada prowadzi ruch tranzytowy znacznie obciążający układ komunikacyjny miasta

c) drogi gminne w administracji Miasta Luboń

Według stanu na 31 grudnia 2011r. w mieście Luboń znajduje się ogółem 97.326 m dróg administrowanych przez Miasto Luboń⁶. Drogi gminne tworzą gęstą sieć drogową na zurbanizowanym terenie miasta przyczyniając się do dobrej dostępności komunikacyjnej w obrębie Lubonia. Podstawowy układ komunikacyjny Lubonia (według Strategii Rozwoju Miasta Luboń) stanowią trasy przelotowe pełniące równocześnie funkcje głównych dróg miejskich (droga wojewódzka nr 430 oraz ulice Żabikowska, Sobieskiego, Kręta, Kościuszki, Unijna i Dębiecka). Taka sytuacja – mieszania się ruchu tranzytowego z lokalnym stwarza realne zagrożenie dla przechodniów, rowerzystów i samochodów poruszających się w obrębie miasta. System dróg w mieście z uwzględnieniem ich kategorii: wojewódzka, powiatowa (brak), gminna nie pozwala na prowadzenie dostatecznie racjonalnej polityki budowy dróg, co w powiązaniu z uwarunkowaniami budżetowymi miasta może utrudniać ubieganie się o środki zewnętrzne dofinansowujące uzupełnianie niedoborów w rozwoju sieci komunikacji drogowej i poprawę ich stanu technicznego.

Stan techniczny dróg gminnych utwardzonych:

- dobry – 18,5 km
- zadowalający – 22,8 km
- zły – 7,5 km

Komunikacja kolejowa

Ponadto na terenie Miasta Luboń działa jeden dworzec kolejowy. Budynek dworca został zmodernizowany ze środków europejskich. Modernizacja dworca w Luboniu to przykład bardzo dobrej współpracy między PKP S.A. a samorządem terytorialnym. Część pomieszczeń wyremontowanego dworca służyć będzie jednostkom budżetowym Miasta Lubonia. Swoją siedzibę znalazła tu Komenda Straży Miejskiej⁷. Ponadto jest czynna bocznica kolejowa, która wchodzi w system terminali przeładunkowych i pozwala na prowadzenie działalności przemysłowej zakładom LUVENA S. A oraz LUBANTA S. A.

Przez teren miasta przebiega linia kolejowa nr 271 (E 59) relacji Poznań – Wrocław łącząca ze sobą następujące większe miejscowości: Puszczykowo, Mosina, Czempień, Kościan, Leszno, Rawicz oraz linia nr 357 relacji Poznań Sulechów. Linia E 59 stanowi istotny element

⁶ Szczegółowy wykaz dróg ich klasyfikacją patrz załącznik nr 4 do niniejszego dokumentu.

⁷ Por., Oficjalny serwis internetowy spółki PKP S. A, <http://www.pkp.pl/node/5104>, z dnia 14.02.2013r.

krajowej sieci kolejowej i odgrywa ogromną rolę w transporcie pasażerskim i towarowym. Za jej pośrednictwem odbywa się transport towarowy pomiędzy Bałtykiem a państwami Europy Środkowej i Wschodniej oraz Bałkanami. Aktualnie kolej pasażerska jest zintegrowana w ramach systemu kolei aglomeracyjnej co może przyczynić się w dłuższej perspektywie czasu do częściowej zmiany priorytetów na rzecz transportu szynowego. Tendencję tę ułatwiłaby możliwość wybudowania punktu przesiadkowego w rejonie ul. Podgórznej w Luboniu.

Komunikacja autobusowa

Od początku lat 90-tych XX wieku transport publiczny w Luboniu jest realizowany w oparciu o własną, gminną komunikację autobusową, obsługiwaną przez firmę „Translub” będącą spółką Skarbu Miasta. Ze względu na tranzytowy charakter miasta potrzeby komunikacyjne są dodatkowo zaspokajane przez **Eko-Rondo s.c.** – firmę przewoźową z Puszczykowa, której linia Puszczykowo – Poznań przebiega ulicą Armii Poznań w Luboniu.; oraz **ZUK Komorniki** obsługującą linię 701 (dawniej 117) na trasie - Komorniki - Wiry - Luboń – Poznań.

W dniu 9 listopada 2010 r. Rada Miasta Poznań, Rada Miasta Luboń oraz Rada Gminy Komorniki podjęły uchwały o utworzeniu Związku Międzygminnego pod nazwą "Transport Aglomeracji Poznańskiej" oraz o przyjęciu jego Statutu. Aktualnie trwają prace samorządowców nad dopracowaniem statutu związku. Do tego czasu integracja komunikacji odbywa się na podstawie podpisanego porozumienia międzygminnego. Utworzenie Związku Międzygminnego organizującego transport zbiorowy w aglomeracji poznańskiej wpisuje się w Program strategiczny nr 8 "Metropolitalny Poznań"⁸ oraz Program strategiczny nr 21 "Zrównoważony rozwój transportu" Strategii Rozwoju Miasta Poznania do roku 2030, a także w Działanie 2.3.1. Programu 2.3 "Zintegrowana komunikacja autobusowa" Zielonej Księgi Aglomeracji Poznańskiej.

Od 1 października 2011 roku wszystkie linie komunikacji miejskiej w Luboniu (obsługiwane przez Przedsiębiorstwo Transportowe TRANSLUB Luboń) oraz dawne linie 117 i 117 Bis (obsługiwane przez ZUK Komorniki) zostały włączone do systemu komunikacji miejskiej Miasta Poznania. Oznacza to, że na liniach tych obowiązuje jedna taryfa biletowa (wspólny bilet) na przejazdy z Lubonia do Poznania oraz na terenie Poznania. Cały Luboń oraz miejscowości Wiry i Komorniki (linie 701 i 702) znajdują się w strefie taryfowej B, a Poznań – w strefie A.

Zintegrowanie komunikacji publicznej daje możliwość lepszego wykorzystania środków budżetowych przeznaczonych na ten cel; poprawienie dostępności komunikacji dla mieszkańców;

⁸ Stanowi część Strategii Rozwoju Miasta

utworzenie spójnej, racjonalnie zaplanowanej komunikacji. Władze miasta są zainteresowane dalszymi działaniami integracyjnymi w ramach całego powiatu poznańskiego i województwa wielkopolskiego.

Telekomunikacja i systemy informatyczne

Teren Miasta Luboń obsługiwany jest przez Telekomunikację Polską S.A. oraz przez innych operatorów sieci telekomunikacyjnych w zakresie sieci telefonicznej i sieci transmisji danych. Miejscowa placówka telekomunikacyjna dysponuje automatyczną centralą telefoniczną. Na terenie miasta dostępna jest telefonia bezprzewodowa GSM (we wszystkich możliwych systemach). Wszystkie firmy telekomunikacyjne oferują możliwość dostępu do internetu przewodowo lub bezprzewodowo. Działają również firmy świadczące usługi drogą radiową.

1.1.4. Infrastruktura techniczna

➤ Wodociągi

Mieszkańcy Miasta Luboń są zaopatrywani w wodę przez Spółkę Aquanet w ramach Poznańskiego Systemu Wodociągowego. Aquanet to największa w Wielkopolsce spółka wodociągowa świadcząca usługi wodno - kanalizacyjne⁹. Firma funkcjonuje jako spółka akcyjna od 25 maja 2005 roku. Aquanet zaopatruje w wodę 770 tysięcy mieszkańców Poznania oraz okolicznych gmin: Lubonia, Puszczykowa, Mosiny, Swarzędza, Czerwonaka, Suchego Lasu, Rokietnicy, Tarnowa Podgórnego, Dopiewa, Kórnik i Murowanej Gośliny.

Wg danych uzyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2011 roku liczba przyłączy do posesji zamieszkałych przez gospodarstwa domowe w Luboniu wyniosła 4.920 szt. Stopień zwodociągowania miasta na koniec roku 2011 wyniósł nieco ponad 95 %. Natomiast wg danych z Aquanetu na koniec 2010 r. liczba przyłączy wodociągowych wyniosła 6.406 szt.

Główne przewody dostarczające wodę do miasta to:

- ❖ wodociąg Ø 300 w ulicy Kotowo i dalej Kościuszki długości około 1600mb dostarczający wodę z magistrali zachodniej,
- ❖ wodociągi Ø 300 długości około 1100 mb i Ø 200 długości około 2500 mb w ulicy Armii Poznań, będące przedłużeniem rurociągu Ø 300 biegnącego w ulicy Czechosłowackiej i

⁹ Więcej o firmie i jej działalności zob., *Raport roczny 2011*, <http://www.aquanet.pl/raporty-roczne,12>, z dnia 16.02.2013r.

28 Czerwca 1956 w Poznaniu prowadzącego wodę ze Stacji Uzdatniania Wody - Wiśniowa.

Obecny układ sieci wodociągowej powoduje okresowe spadki ciśnienia wody w niektórych rejonach miasta (np. w rejonie ulicy Jana III Sobieskiego).

W roku 2011 opłata za 1 m³ dostarczonej wody wynosi 3,34 zł netto dla gospodarstw domowych i innych odbiorców oraz zakładów przemysłowych.

➤ **Kanalizacja sanitarna i deszczowa**

Na koniec 2011 roku wg danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba osób korzystających z sieci wodnej w Luboniu wyniosła 28532 os., zaś korzystając z sieci kanalizacyjnej to 19959 osób¹⁰.

W 2011 roku liczba przyłączy do posesji zamieszkałych przez gospodarstwa domowe wyniosła 2.971 szt. wg danych GUS.

Długość sieci kanalizacyjnej wg danych Aquanet S.A., na koniec 2011 roku wyniosła prawie 50 km. Według GUS długość czynnej sieci kanalizacyjnej wyniosła 43,2 km¹¹.

W roku 2011 opłata za 1 m³ ścieków wynosi 4,54 zł (netto) i 4,65 zł (netto) dla zakładów przemysłowych.

Ścieki z terenu Miasta Luboń są odprowadzane do Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Koziegłowach i są czyszczone w stopniu mechaniczno - biologicznym. Oczyszczone ścieki spełniają wszelkie normy określone przez pozwolenia wodno-prawne oraz obowiązujące w Polsce i Unii Europejskiej przepisy ochrony środowiska.

Liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej do posesji zamieszkałych przez gospodarstwa domowe wyniosła w roku 2010 – 2.884 szt. Zebrane z miasta ścieki odprowadzane są poprzez dwa główne kolektory: Żabikowski i Wirski (w budowie) do poznańskiego kolektora Junikowskiego i dalej do Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Koziegłowach. Ze względu na kolizję istniejącego kolektora Junikowskiego z przebiegiem autostrady A-2 lokalną pompownię zrealizowano w rejonie ul. Przemysłowej, która tłoczy ścieki do przebudowanego odcinka kolektora Junikowskiego. Jedynie z niewielkiego obszaru w rejonie ulic Owsianej i Krętej ścieki odprowadzane są do oczyszczalni w Łęczycy w gminie Komorniki.

➤ **Inwestycje miejskie własne i dofinansowane ze środków europejskich**

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko Aquanet realizuje w latach 2007 - 2015 następujące projekty:

- "Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej dla ochrony zasobów wodnych w Poznaniu i okolicach - etap I",

¹⁰ Por. Bank Danych Lokalnych, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=261702&p_token=0.28375814193404836, z dnia 17.02.2013r.

¹¹ Por., Bank Danych Lokalnych GUS, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=261702&p_token=0.28375814193404836, z dnia 17.02.2013r.

- "Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej dla ochrony zasobów wodnych w Poznaniu i okolicach - etap II" o łącznej wartości około 685 mln zł.

W ramach powyższych inwestycji koordynowanych przy współpracy władz miasta ze spółką w Luboniu zostanie zrealizowane zadanie polegające na budowie kolektora Wirskiego i kanałów w zlewni wraz z przyłączami. Inwestycja ta pozwoli na uzupełnienie sieci kanalizacyjnej oraz podniesie wskaźniki środowiskowe.

Aktualnie miasto kończy budowę kanalizacji sanitarnej w zlewni ul. Ogrodowej. We współpracy z Aquanet S.A. rozpoczyna budowę wspomnianego kolektora która obejmuje tereny od ul. Dojazdowej do południowej granicy gminy (tzw. Zlewnie „Rejon ulicy Podgórznej”, „Rejon ulic Krętej, Kwiatowej”, „Ulice Dworcowa, Kręta”, „Rejon ulic Armii Poznań, Leśnej”. Docelowo zasięg kolektora Wirskiego przewidziany jest do ul. Krętej. Przewidziany termin zakończenia prac to 2015 rok. W ramach prac zrealizowano pompownię w rejonie ul. 3-Maja i Armii Poznań, projektowana jest również pompownia w rejonie ul. Armii Poznań/ Wodna. Powyższe działania wychodzą naprzeciw systematycznie rosnącej ilości odprowadzanych ścieków, co jest jednym z efektów podłączania do systemu terenów nie objętych dotąd kanalizacją sanitarną, zwiększającą się liczbą mieszkańców oraz rozwojem gospodarczym Miasta Luboń. Podniosą również wskaźniki środowiskowe w mieście.

Na północ od autostrady w rejonie ul. Niezłomnych (zlewnia kolektora Junikowskiego południowego) nadal istnieją tereny nieskanalizowane. Gospodarstwa domowe tam zlokalizowane wyposażone są w przydomowe zbiorniki bezodpływowe. Na obszarach tych system opróżniania zbiorników kontrolowany jest przez Straż Miejską. Władze miasta prowadzą rozmowy z Aquanet S.A. i włodarzami miasta Poznania w sprawie podłączenia tej części miasta do poznańskiej sieci kanalizacyjnej.

Miasto Luboń posiada system odprowadzania nadmiaru wód opadowych. Zgodnie z posiadaną ewidencją urządzeń melioracyjnych, na terenie miasta występują rowy melioracji podstawowej i szczegółowej, zbiorniki wodne i inne urządzenia melioracyjne. Melioracją podstawową zajmuje się Spółka Wodna na zlecenie Wielkopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych. W ramach kanalizacji deszczowej większość wód opadowych trafia bezpośrednio do rzeki Warty i nie jest oczyszczana. **Z powodu braku pozwoleń wodno - prawnych miasto od wielu lat ponosi duże koszty i zobowiązane jest do uiszczania opłat za korzystanie ze środowiska (w roku 2012 wyniosły 128.186 zł).**

Tabela 1. Korzystający z kanalizacji sanitarnej oraz długość sieci w wybranych gminach powiatu poznańskiego w 2011 roku

	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	Sieć rozdzielcza kanalizacyjna na 100 km ² (km)
Luboń	66,4	319,8

Puszczykowo	35,2	486,3
Mosina miasto	92,2	67,1
Swarzędz miasto	90,6	421,6
Suchy Las	65,1	40,3

Źródło: GUS (Bank Danych Lokalnych)

➤ **Gospodarka odpadami stałymi**

W zakresie odpadów komunalnych obowiązuje aktualnie Uchwała Nr 105/XLIII/2013 Zgromadzenia Związku Międzygminnego „Centrum Zagospodarowania Odpadów – SELEKT” w Czempiniu z dnia 28 kwietnia 2011r. w sprawie przyjęcia regulaminu utrzymania czystości i porządku w części dotyczącej postępowania z odpadami komunalnymi, obowiązującego na terenie Związku Międzygminnego „Centrum Zagospodarowania Odpadów – Selekt w Czempiniu. Z dniem 1.07.2011r. spółka SELEKT, w imieniu związku międzygminnego CZO SELEKT z siedzibą w Czempiniu (woj. wielkopolskie) rozpoczęła swoją działalność. Przystąpiła do realizacji nałożonych zadań i celów w zakresie tworzenia warunków niezbędnych do utrzymania porządku i czystości na terenie gmin zrzeszonych w związku, tj. Brodnica, Czempień, Dolsk, Dopiewo, Granowo, Grodzisk Wielkopolski, Kamieniec, Komorniki, Gmina Kościan, Miasto Kościan, Miasto Luboń, Mosina, Miasto Puszczykowo, Rakoniewice, Stęszew, Wielichowo i Zbąszyń.. Łącznie 21 gmin, 350 000 mieszkańców. Celem spółki jest m. in. organizowanie i realizacja następujących zadań:

- organizacja selektywnej zbiórki
- segregacja odpadów komunalnych
- przyjmowanie odpadów niebezpiecznych
- zbiórka i przetwarzanie odpadów przydatnych do odzysku

- współdziałanie z przedmiotami podejmującymi działalność w zakresie gospodarowania tego typu odpadami
- wdrażanie w gminach zrzeszonych w związku jednolitych zasad utrzymania porządku i czystości w gospodarowaniu odpadami komunalnymi
- prowadzenie działalności edukacyjnej i szkoleniowej¹².

Ilość odpadów w mieście szybko wzrasta. Ma to nierozwalny związek ze znaczącą migracją ludności i stanowi jeden z ważniejszych kierunków działań władz miasta.

Tabela 2. Odpady zebrane w sposób selektywny w latach 2007-2011

Lata	papier i makulatura (Mg)	szkło (Mg)	tworzywa sztuczne (Mg)	metale (Mg)
2011	83,9	322,1	201,8	-
2010	183,7	240,1	218,7	-
2009	250,7	292,4	193,7	-
2008	257,7	383,4	222,2	-
2007	202,9	272,8	129,3	1,6

Źródło: UM Luboń i Związek Międzygminny CZO SELEKT

Tabela 3. Odpady komunalne zmieszane zebrane w latach 2007-2011 (Mg)

Lata	Mg
2011	7.389,2
2010	6.660,4
2009	6.835,0
2008	6.568,5
2007	6.718,8

Źródło: UM Luboń i Związek Międzygminny CZO SELEKT

➤ Gazyfikacja

Według informacji otrzymanych z Wielkopolskiej Spółki Obrotu Gazem Sp. z o.o.:

- ❖ ogólna liczba odbiorców gazu na terenie miasta – 8.780
- ❖ ilość odbiorców indywidualnych – 8.533
- ❖ ilość odbiorców grupowych (spółdzielnie mieszkaniowe, szkoły, przedszkola) – 25
- ❖ ilość odbiorców na potrzeby technologiczne lub działalności gospodarczej – 222
- ❖ zakłady produkcyjne – 40
- ❖ obiekty przemysłowe – 73
- ❖ obiekty usługowe, handlowe - 109

¹² Por., Oficjalna strona spółki Selekt, grupa Toensmeier, <http://selekt.toensmeier.pl/index.php/selekt-o-nas-spolka-selekt/>, z dnia 14.02.2013r.

Tabela 4. Średnie zużycie gazu na 1 mieszkańca w latach 2006-2011 /m3/

Lata	m3
2011	319,3
2010	300,3
2009	296,1
2008	265,7
2007	252,0
2006	336,4

Źródło: GUS (Bank Danych Lokalnych)

Lubonianie są zaopatrywani w gaz przez gazociągi średniego ciśnienia od gazociągów w ul. Czechosłowackiej, Leszczyńskiej oraz gazociągu o średnicy 600 mm wylotowego ze stacji wysokiego ciśnienia przy ul. Głogowskiej w Poznaniu. Eksploatacją i dystrybucją gazu zajmuje się WSOG S.A. Wśród odbiorców indywidualnych występuje systematyczny przyrost liczby odbiorców gazu, natomiast liczba czynnych przyłączy do budynków niemieszkalnych nieznacznie maleje. Za to zużycie gazu rośnie bardziej dynamicznie właśnie wśród odbiorców przemysłowych niż domowych – spowodowane to jest prawdopodobnie warunkami pogodowymi (wysokie przeciętne temperatury ostatnich dwóch sezonów grzewczych).

Na koniec 2011 roku z gazu ziemnego korzystało 82,44 % mieszkańców miasta. Zużywają oni na ogrzewanie mieszkań średnio ok. 5.668,3 tys. m³/rok gazu (dane GUS za rok 2010). Pozostałą ilość gazu zużywają obiekty gminy, zakłady przemysłowe i inni odbiorcy.

Mimo 8.649 istniejących przyłączy gazowych do budynków odbiorców indywidualnych jedynie 2.186 podłączonych korzysta z gazu ziemnego do celów grzewczych, co stanowi zaledwie 29,5 % wszystkich mieszkań ogrzewanych gazem w mieście. Analiza danych zużycia gazu do celów grzewczych – w ilości ok. 1.017 m³ rocznie na odbiorcę pokazuje, że część gospodarstw domowych wykorzystuje do ogrzewania dwa systemy: gazowy i drugi oparty na wykorzystaniu węgla.

➤ **Energia elektryczna**

Miasto Luboń jest w całości zelektryfikowane. Miasto zasilane jest energią elektryczną ze stacji transformatorowej GPZ „Luboń” zlokalizowanej w sąsiedztwie ulicy Nowiny na trasie dwutorowej linii napowietrznej 110kV relacji Poznań – Południe (Czapury), Luboń, GPZ Plewiska oraz ze stacji GPZ PN-Płd i GPZ „Górczyn”. Większość istniejących na terenie miasta stacji transformatorowych średniego napięcia 15/0,4 kV jest powiązanych ze sobą liniami napowietrznymi SN-15kV. Przez teren Lubonia przez południowe krańce obrębu Lasek przebiega dwutorowa linia napowietrzna 2*15 kV łącząca GPZ Poznań – Południe (Czapury) i Mosinę. Zaopatrzenie w energię elektryczną nie stanowi bariery rozwojowej dla miasta. Stan urządzeń technicznych określono jako dość dobry. Problemem jest natomiast wspomniana

napowietrzna sieć 110kV, która ogranicza możliwości inwestycyjne w południowej części Lubonia i utrudnia lokalizację zabudowy na części pozostałego, niewielkiego już niezagospodarowanego obszaru gminy.

Tabela 5. Zużycie energii elektrycznej i liczba odbiorców w 2009 i 2010 r

Charakterystyka odbiorców	Napięcie/grupa taryfowa	2009			
		Kwh	% Kwh	Liczba odbiorców	% odbiorców
Gospodarstwa domowe i rolne	nn/G	26 033 491	38	11 019	89
Obiekty niemieszkalne (1)	nn/C	13 156 718	19	1 296	11
Przemysł (2)	SN/B	27 276 031	40	16	0
Oświetlenie uliczne	nn/C	1 339 612	2	33	0
Razem		67 805 852	100	12 364	100

Charakterystyka odbiorców	Napięcie/grupa taryfowa	2010			
		Kwh	% Kwh	Liczba odbiorców	% odbiorców
Gospodarstwa domowe i rolne	nn/G	27 605 218	38	11 153	89
Obiekty niemieszkalne (1)	nn/C	12 549 067	17	1 283	10
Przemysł (2)	SN/B	31 132 887	43	14	0
Oświetlenie	nn/C	1 331 279	2	33	0

uliczne					
Razem		72 618 451	100	12 483	99

Legenda: (1) – zakłady produkcyjne, sklepy, magazyny, place budów, obiekty sportowe, sakralne itp. (2)- zakłady produkcyjne, hale magazynowe, centra handlowe, ciepłownia

➤ Ciepło

Na terenie miasta Luboń znajduje się jeden system ciepłowniczy - kotłownia grupowa podlegająca administracji Spółdzielni Mieszkaniowej „Lubonianka”. Służy ona do ogrzania budynków mieszkaniowych wielorodzinnych będących we władaniu spółdzielni. Kotłownia wyposażona jest w 3 kotły, a łączna moc cieplna kotłów to 14,5 MW. Ponad 2 200 mieszkań zasilanych jest w ciepło z systemu ciepłowniczego. Część z nich ciepłownia zaopatruje również w c.w.u. Ciepłownia zaopatruje również w ciepło obiekty zlokalizowane na terenie spółdzielni, m.in. SP nr 2 oraz pobliskie przedszkole. Reszta zasobów mieszkaniowych ogrzewana jest indywidualnie. Domy jednorodzinne i pozostałe mieszkania w budownictwie wielorodzinnym ogrzewane są indywidualnymi systemami grzewczymi. Część gospodarstw domowych deklaruje posiadanie równocześnie dwóch systemów grzewczych (co. węglowe i gazowe). Pozostałe systemy ogrzewania: olejowe, na gaz płynny oraz ogrzewanie elektryczne szacowane są na kilkanaście instalacji.

1.1.5. Mienie komunalne i mieszkalnictwo

Podstawowe informacje na temat mienia komunalnego miasta zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 6. Mienie komunalne Miasta Luboń

L	Wyszczególnienie	2011
1	Budynki mieszkalne komunalne szt.	24
2	Mieszkania komunalne liczba szt.	206
3	Mieszkania komunalne powierzchnia m2	7.355,38
4	Lokale użytkowe liczba szt.	
5	Lokale użytkowe powierzchnia m2	672,26
6	Grunty komunalne powierzchnia ha	209,35
7	Sprzedaż gruntów komunalnych w ha	1,44
8	Środki uzyskane ze sprzedaży gruntów komunalnych w zł	4.601.288
9	Środki uzyskane ze sprzedaży mieszkań komunalnych zł	-
10	Środki uzyskane z wynajmu mieszkań komunalnych w zł	256.722

11	Środki uzyskane z dzierżaw lokali użytkowych w zł	117.415
12	Środki uzyskane z dzierżaw gruntów komunalnych w zł	5.565

Źródło: Dane własne UML

Stan liczbowy mieszkań komunalnych uległ niewielkim zmianom, podobnie jak liczba lokali użytkowych. Środki uzyskane z wynajmu mieszkań komunalnych sukcesywnie wzrastały z kwoty 416.105,- zł w roku 2007 do kwoty 594.838,- zł w roku 2010. Środki uzyskane z dzierżaw lokali użytkowych również wzrosły z 157.484,- zł w roku 2007 do 265.615,- zł w roku 2010. Środki uzyskane ze sprzedaży gruntów komunalnych osiągnęły wysoki poziom 4.818.942,- zł w roku 2011. Wybudowane „Centrum Handlowe Factory” zapewniło zatrudnienie ponad 450 osobom oraz wpływy do budżetu miasta z prowadzonej działalności w podatku od nieruchomości oraz w udziale w podatku dochodowym. Budowa tak dużego obiektu miała dla miasta również charakter ponadlokalny i promocyjny. Sposób zagospodarowania nieruchomości wpłynął korzystnie na wizerunek i walory estetyczne niezagospodarowanej do 2005 r. tej części miasta Luboń.

Grunty komunalne na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia sprzedawane były w większości z przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Były one w większości nieuzbrojone. W zależności od lokalizacji działki, nabywca mógł skorzystać z mediów znajdujących się w danej ulicy.

➤ **Podmioty gospodarki komunalnej**

Komunikację autobusową na terenie miasta obsługuje powołana w połowie 1991 r. Spółka z o.o. "TRANSLUB", której jedynym udziałowcem jest Miasto Luboń. **Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych KOM-LUB** działa od początku 1993 roku. Jest spółką w całości należącą do Miasta Luboń. Oferta firmy obejmuje: wywóz odpadów komunalnych, czyszczenie kanalizacji deszczowej, naprawy nawierzchni dróg, naprawy uszkodzonych studni kanalizacyjnych, przeglądy telewizyjne rurociągów kanalizacyjnych.

1.1.6. Obiekty i granice sfer ochrony konserwatorskiej

Władze miasta Luboń doceniając znaczenie i rolę jaką w ochronie dziedzictwa narodowego odgrywają krajowe jak i międzynarodowe dokumenty nadające ramy prawnej ochrony zabytków, zgodnie z duchem Preambuły Karty Weneckiej: *„Brzemienne duchową spuścizną przeszłości, zabytkowe dzieła narodów pozostają w życiu współczesnym żywym świadectwem ich wiekowej tradycji (...) jest zatem rzeczą istotną, ażeby zasady, jakimi ma się kierować konserwacja i restauracja zabytków, zostały ustalone wspólnie i sformułowane*

w *plaszczyźnie międzynarodowej (...)*”dokładają starań, aby ochrona zabytków w mieście Luboń spełniała zgodne z prawem warunki i oczekiwania społeczne.

W Polsce ochrona zabytków jest uregulowana w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003¹³r. Ustawodawca wprowadza obowiązek utworzenia krajowego programu ochrony zabytków. Dookreśla przedmiot ochrony definiując zabytek, wykopaliska, krajobraz kulturowy i in. Ponadto wprowadza obowiązek ochrony zabytków przy ustalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i gminnych studiów uwarunkowań rozwoju przestrzennego i in. Porządkuje system organów chroniących zabytki

W ustawie przyjmuje się następujące definicje:

ZABYTEK – nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich część lub zespoły będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową

ZABYTEK NIERUCHOMY – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości spełniających w/w uwarunkowania definicyjne

Ustawa definiuje również zabytki archeologiczne; prace konserwatorskie, badania archeologiczne i in.

Przez ochronę zabytków rozumie się działania władz publicznych polegające m. in. na zapewnieniu warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie; zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków; udaremnienie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków i in.

Ochronie i opiece podlegają bez względu na stan zachowania: **zabytki nieruchome:** krajobrazy kulturowe; układy urbanistyczne, zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego; obiekty techniki np. kopalnie, huty; cmentarze, parki, ogrody **zabytki ruchome:** dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej; kolekcje, zbiory uporządkowane według koncepcji osób, numizmaty, pieczęcie, odznaki, medale, ordery i in.

Opieka nad zabytkami jest sprawowana przez właściciela lub posiadacza i polega na zapewnieniu warunków naukowego badania i dokumentowania zabytku; prowadzeniu prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych, zapewnieniu utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie i in. Za podstawowe formy ochrony zabytków uznaje się wpis do rejestru zabytków; uznanie za pomnik historii; tworzenie parku kulturowego, ustalanie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i in.

Czynności administracyjnych dokonuje na terenie województwa – **wojewódzki konserwator zabytków** – na podstawie decyzji z urzędu lub na wniosek prowadzi on rejestr

¹³ Por., Dz. U. nr 162 poz 1568.

zabytków; rejestr historycznego układu urbanistycznego; rejestr zabytków nieruchomości (ujawnienie w księdze wieczystej) **Zaś na terenie gminy – wójt, burmistrz, prezydent** na podstawie uchwały rady miasta.

Zgodnie z powyższymi wytycznymi Rada Miasta Luboń na wniosek Burmistrza Miasta przyjęła uchwałę tworząc gminną ewidencję zabytków, której aktualizację przeprowadzono w 2012r. Rejestr zabytków i ochronę nad nimi wpisano w gminny program opieki nad zabytkami dla miasta Luboń na lata 2010-2013¹⁴ (Patrz. Załącznik nr 1 i 2). Na terenie Lubonia znajdują się także wartościowe układy urbanistyczne oraz cenne architektonicznie zespoły zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej zlokalizowane w rejonie ul. Poniatowskiego, ul. Okrzei, tzw. „Starego Lubonia”, oraz terenów Zakładów Chemicznych „Luboń” i terenów dawnych Zakładów Ziemniaczanych. Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego na rysunku Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Luboń określono **strefy ochrony stanowisk archeologicznych**. Wszelkie działania planistyczne na tych terenach wymagają uzgodnień z właściwymi organami ds. ochrony zabytków zgodnie z przepisami odrębnymi. Wśród obiektów o wartości historycznej na szczególną uwagę zasługuje wiele obiektów w mieście.

Warto podkreślić, iż zabudowa przemysłowa w Luboniu może być źródłem cennych informacji dla badaczy historii architektury, budownictwa przemysłowego oraz służyć za pole badań historykom stosunków politycznych, społecznych i ekonomicznych¹⁵. Nie można dopuścić do zaprzepaszczenia jej wartości, aby dla następnych pokoleń utrwalić obraz tego niewątpliwie cennego dziedzictwa kultury europejskiej¹⁶.

1.1.7. System oraz uwarunkowania przyrodnicze miasta

Miasto Luboń położone jest na lewym brzegu Warty. Na południu natomiast sąsiaduje z terenami Wielkopolskiego Parku Narodowego. Warto odnotować, że w skład gruntów ornych zaliczone zostały także wszystkie tereny niezabudowane, w tym działki budowlane o powierzchni od 400 do 1000 m²

- **Struktura gruntów w mieście Luboń na 1.01.2012 wg Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w Warszawie**
 - 50%- grunty zabudowane i zurbanizowane
 - 41%- użytki rolne
 - 4%- grunty lesne oraz zadrzewienie I zakrzewienia
 - 1%- grunty pod wodami

¹⁴ Por., Uchwała nr XLIX/266/2010 Rady Miasta Luboń z 30 września 2010r.

¹⁵ Por., G. Balińska, Architektura przemysłowa XX wieku. Luboń k. Poznania, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2000, s.6.

¹⁶ Ibidem, s. 116.

Dane: UM Luboń

Ukształtowanie powierzchni nie jest zbyt urozmaicone. Rzędne terenu wahają się od 69 do 83 m n.p.m. Południowa część miasta (Lasek) zachowała charakter rolniczy, w krajobrazie przeważają pola uprawne, sady i ogrody.

➤ **Warunki glebowe**

Użytki rolnicze na terenie miasta występują w jego południowo – wschodniej części. Według waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej wskaźnik bonitacji jakości i przydatności rolniczej gleb kształtuje się na podobnym poziomie jak w m. Poznaniu, lecz gleby na terenie m. Lubonia charakteryzują się większą kwasowością. Udział procentowy poszczególnych kompleksów przydatności rolniczej na terenie miasta przedstawia się następująco:

- pszenno-bardzo dobry – 3 %
- żytni bardzo dobry – 32%
- żytni dobry – 17 %
- żytni słaby – 31 %
- żytni bardzo słaby – 17%.

Ocena zasobności gleb w zakresie przyswajalnego fosforu w % powierzchni użytków rolnych jest wysoka, natomiast stwierdza się niedobory potasu i magnezu. Produkcja bezpiecznej dla zdrowia ludzi żywności zależy w znacznej mierze od stanu zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi. Występowanie w glebach na terenie m. Lubonia podwyższonej zawartości metali ciężkich jest następstwem działalności człowieka, szczególnie spowodowane emisjami przemysłowymi i nadmierną chemizacją rolnictwa.

Jedynie surowce występujące na terenie miasta to kruszywa naturalne udokumentowane w złożach Luboń. Złóża te sąsiadujące ze sobą położone są w dolinie rzeki Warty w bezpośrednim sąsiedztwie granicy m. Luboń w obrębie otuliny Wielkopolskiego Parku Narodowego.

➤ **Warunki wodne**

➤ **Wody powierzchniowe**

Główny element sieci hydrograficznej na terenie Miasta Luboń stanowi rzeka Warta, która jest jednocześnie jego wschodnią granicą. Oprócz tego przez miasto przepływa Strumień Junikowski. Kotówka, Bocianka i Żabinka to rowy zlokalizowane na terenie miasta. Ponadto występuje ciąg zbiorników wodnych Kocie Doły i Kocie Dołki, które wypełniają starorzecze Warty. Współczesne koryto rzeki Warty biegnie w rejonie miasta południkowo z dwoma wyraźnie zaznaczającymi się meandrami. Warta jest tu rzeką jedno-korytową, ze zmienną szerokością doliny od około 50 do 250 m i szerokimi tarasami zalewowymi.

Strumień Junikowski o powierzchni zlewni $A = 48,91 \text{ km}^2$, długości 10,9 km uchodzi do Warty w Luboniu na km 249,5 i nie jest objęty obserwacjami hydrologicznymi przez IMGW. Stąd o przepływach tego ciek można wnioskować na podstawie sporadycznych pomiarów w latach 1957-1959, 1967-1968, 1987-1988 i 1992-1995 prowadzonych przez IMGW i UAM w Poznaniu. Łączny drenaż ciek osiąga:

- $0,1017 \text{ m}^3/\text{s}$ (bez dopływów)
- $0,120 \text{ m}^3/\text{s}$ (razem z dopływami).

Źródła rzeki znajdują się na lotnisku Ławica, na rzędnej 87,5 m npm, a ujście do Warty w Luboniu – powyżej 53,0 m npm. Zlewnia wyróżnia się asymetrią, gdyż zlewnia lewostronna ma tylko jeden dopływ (Ceglanka), a prawostronna 5 dopływów (Ławica, Skórzyńska, Plewianka, Kotówka i Żabinka). Efektem intensywnych prac wyrobiskowych było znaczne rozszerzenie obszaru eksploatacji surowca ceramicznego dla potrzeb starych i nowych cegielni rejonu Rudnicze – Fabianowo – Kotowo. Działalność eksploatacyjna doprowadziła do przekształcenia sieci rzecznej, zaniku niektórych odcinków biegu ciek, zwłaszcza Plewianki i Skórzyńskiej przez powstanie wyrobisk i towarzyszących im zbiorników powyrobiskowych o łącznej:

- powierzchni $22,58 \text{ ha}$ (8 zbiorników o $F = 1,16-10,29 \text{ ha}$), głębokich $1,8-3,9 \text{ m}$ (max $3,5-7,2 \text{ m}$)
- pojemności 731245 m^3 (o $V = 189380-357560 \text{ m}^3$ poszczególnych wyrobisk).

Stan czystości wód rzeki Warty i Strumienia Junikowskiego na terenie miasta jest regularnie badany w ramach monitoringu regionalnego. Od lat nie odpowiada normom, a wskaźnikami decydującymi o wypadkowej klasie czystości jest miano Coli. Czynniki decydującymi o wypadkowej klasie czystości są zanieczyszczenia z terenu m. Śrem i Mosina; zakładów przemysłowych, zlewni: Kanału Szymanowo – Grzybno, Kanału Mosińskiego, Wirenki i Kopli.

Podobnie stan czystości Strumienia Junikowskiego nie odpowiada normom a jako wskaźniki decydujące o wypadkowej klasie należy wymienić miano Coli, azot azotynowy, fosfor ogólny. Do czynników decydujących o wypadkowej klasie czystości należy zaliczyć kanalizację deszczową z nielegalnymi przyłączami ścieków z Poznania i Lubonia i odwodnienia terenów silnie zanieczyszczonych.

Wody powierzchniowe w Kocich Dołach były przez szereg lat znacznie zanieczyszczone związkami fluoru. W roku 1978 notowano w tych wodach stężenia fluoru rzędu $85 \text{ g}/\text{dm}^3$, w roku 1984 już tylko $22,7 \text{ mg}/\text{dm}^3$. W ostatnich latach notowano dalszy spadek stężenia fluoru do poziomu $6 \text{ mg}/\text{dm}^3$ na początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku i $1,2 - 4,1 \text{ mg}/\text{dm}^3$ w latach 1995 – 1996.

Konserwacją oraz odbudową istniejących urządzeń wodnych zajmuje się powołana w 1986 roku Spółka Wodna z siedzibą w Luboniu. Głównym celem Spółki jest konserwacja rowów otwartych aby zapewnić spływ wód powierzchniowych i gruntowych. Łączna długość rowów melioracyjnych w mieście wynosi 4.550 m . (rów melioracyjny „Bocianka” – 2470 m , rów

melioracyjny „Żabinka” – 1800 mb oraz rów „Kotówka” – 280 mb). Środki finansowe w ramach których prowadzone są prace pochodzą ze składek członkowskich (tj. rolników, spółdzielni mieszkaniowych, właścicieli nieruchomości, podmiotów gospodarczych) oraz partycypacji Urzędu Miasta Luboń, która w roku 2011 wyniosła 26 tys zł.

➤ **Wody podziemne**

Na terenie miasta można wydzielić dwa poziomy wodonośne o ograniczonym zasięgu występowania. Są to serie piaszczyste:

- fluwiogłacjalne z dwoma warstwami wodonośnymi – nadglinowa i międzyglinowa
- rzeczne w dolinie przełomowej Warty

W zachodniej i północnej części miasta górna warstwa wodonośna fluwiogłacjalna o zwierciadle swobodnym charakteryzuje się zmienną miąższością i jest drenowana przez Strumień Junikowski. Strumień wód gruntowych formuje się w piaskach drobnych i średnich o zróżnicowanej miąższości (1,2-8,0 m) i wodoprzepuszczalności ($k=0,7-3,1$ do $39,2-53,1$ m/d) na rzędnych powyżej 77 m npm i podlega naturalnemu drenażowi do Strumienia Junikowskiego. W centralnej i wschodniej części miasta poziom wód gruntowych w piaskach różnej granulacji (pylasty, gliniasty, drobny i średni) tworzy warstwę wodonośną o bardzo zmiennej miąższości (0,2-0,3 m do 7,0-8,0 m) i zróżnicowanej wodoprzepuszczalności ($k=0,1-37,7$ m/d) na rzędnych powyżej 70 m npm i drenażem naturalnym do doliny Warty (hydroizohipsy 70-58 m npm).

Warstwa wodonośna międzyglinowa o naporowym zwierciadle wody nachylona jest ku dolinie Warty, charakteryzuje się zróżnicowaną miąższością (2,5-11 m) i stropem glin środkowopolskich na głębokości 12,5-21,0 m ppt. Budowa autostrady przebiegającej w głębokim wykopie przez teren miasta wymusiła trwale obniżenie poziomu wód gruntowych w rejonie jej lokalizacji.

Warto również podkreślić, że południowy fragment miasta znajduje się na obszarze czwartorzędowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 144 – Wielkopolskiej Doliny Kopalnej. Wody z tego zbiornika wykorzystywane są do celów spożywczych, w związku z czym obszar ten został zakwalifikowany jako podlegający szczególnej ochronie przed zanieczyszczeniem.

➤ **Klimat**

Warunki klimatyczne na obszarze miasta kształtują masy powietrza polarno – morskiego, które pojawiają się tu z częstotliwością około 80 % jesienią, a latem około 85 %. Wiosną i zimą częstość występowania w/w mas powietrza nie przekracza 69 %. Znacznie rzadziej w omawianym rejonie pojawiają się masy powietrza polarno – kontynentalnego, którego obecność obserwuje się przeważnie zimą i wiosną. Do napływających mas powietrza najczęściej nawiązują kierunki wiatrów. Wartości średnie roczne częstości występowania poszczególnych kierunków wiatru wskazują, że na omawianym obszarze najczęściej obserwowane są wiatry z sektora zachodniego i południowo – zachodniego. Z analizy częstości występowania wiatrów o określonej prędkości wynika, że najczęściej występują wiatry bardzo słabe oraz wiatry słabe.

➤ **Obszary chronione**

Od południa Miasto Luboń graniczy z Wielkopolskim Parkiem Narodowym - obszarem najwyższej ochrony – co stwarza konieczność proekologicznych działań na każdej płaszczyźnie gospodarczej.

Park ten został utworzony na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 kwietnia 1957 roku, a jego granice objęły powierzchnię 9600 ha, z czego pod zarządem Parku znalazło się ok. 5.100 ha. W 1996 roku nowe rozporządzenie RM w sprawie WPN zmieniło jego powierzchnię na 7.586 ha oraz stworzyło wokół Parku strefę ochronną tzw. otulinę, której powierzchnia razem z terenem Parku wynosi 14.840 ha. Z Parku zostały wyłączone tereny miejskie Puszczykowa, Mosiny oraz Stęszewa. W Parku utworzono 18 obszarów ochrony ścisłej (rezerwatów) o łącznej powierzchni 260 ha. Chronią one rozmaite formy krajobrazu polodowcowego oraz najbardziej naturalne zbiorowiska roślinne, a także związane z nimi zwierzęta. Ochroną objęto także 32 drzewa pomnikowe i 1 głąz narzutowy.

Południowa granica Miasta Luboń pokrywa się z granicą obszaru NATURA 2000 (PLH 3000010) Ostoja Wielkopolska. Ostoja położona jest na Nizinie Wielkopolskiej i zajmuje faliste i pagórkowate tereny na lewym brzegu Warty. Teren ten charakteryzuje się typowym krajobrazem polodowcowym. Znajduje się tu część najdłuższego w Polsce ozu Bukowsko-Mosińskiego o długości 374 km oraz wydmy, rynny, liczne głązy narzutowe i 12 jezior polodowcowych (m.in. Budzyńskie, Góreckie, Skrzynka, Kociołek). Prawie wszystkie jeziora w ostoi są bogatymi w substancje mineralne jeziorami eutroficznymi. Jedynym jeziorem dystroficznym jest jez. Skrzynka. Na terenie ostoi znajdują się także łąki, z których do najpiękniejszych należą łąki

trzęślicowe i pełnikowe. W północno-zachodniej części obszaru, w okolicy Jez. Wielkowiejskiego znajduje się cenny kompleks łąkowo - torfowiskowy na kredzie jeziornej z roślinnością kalcyfilną. Większą część terenu obszaru porastają lasy. Przeważają drzewostany sosnowe (70%) z domieszką dębu, świerka, brzozy, grabu i lipy.

Obszar NATURA 2000 o dużej różnorodności biologicznej; występuje tu 19 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i 20 gatunków z załącznika II tej Dyrektywy¹⁷, w tym szczególnie licznych bezkręgowców (8), m. in. jelonek rogacz, kozioróg dębosz, pływak szerokobrzegi. Bogata jest flora roślin naczyniowych, obejmująca 1100 gatunków, a także roślin niższych i grzybów (200 gatunków mchów, 150 gatunków porostów, 364 gatunki grzybów wyższych). Na terenie ostoi znajdują się stanowiska rzadkich i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych. Stwierdzono tu ponad 50 gat. roślin prawnie chronionych oraz około 180 gatunków figurujących na regionalnej czerwonej liście roślin zagrożonych

Południowa część miasta – rejon częściowo eksploatowanych złóż kruszywa Luboń – położona jest w granicach otuliny Parku. Jednym z elementów ekosystemu na terenie miasta jest dolina Strumienia Junikowskiego. Na terenie Miasta Luboń w roku 2011 przeprowadzona została inwentaryzacja zieleni wysokiej, która wykazała 2.666 szt. drzew rosnących na terenie należącym do miasta. Wśród nich 413 drzew objęto ochroną.

Tabela 7. Wykaz pomników przyrody na terenie Miasta Luboń

Lp.	Opis obiektu poddanego pod ochronę	Położenie
1.	Lipy szerokolistne f. żółtopędowa (łącznie 7 alei) 20 szt. drzew zostało zniesionych uchwałami Rady Miasta Luboń z lat 2009 i 2011	Plac E. Bojanowskiego, ulice: 11 Listopada, Poniatowskiego, Lipowa, Kołłątaja, Szkolna, Klonowa
2.	Wierzba biała	Dziedziniec Szkoły Podstawowej nr 2
3.	Lipa szerokolistna	Dziedziniec Szkoły Podstawowej nr 2
4.	Platan klonolistny	Dziedziniec Szkoły Podstawowej nr 2
5.	Wierzba biała	ul. Puszkina
6.	Wierzba biała	ul. Puszkina
7.	Wierzba biała (4 drzewa)	Skarpa w dolinie Strumienia Junikowskiego, w pobliżu ul. Puszkina

Dane: UM Luboń

¹⁷ DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2011/92/UE

z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko.

Obszary zielone na terenie miasta zajmują łącznie 60,85 ha. Miasto Luboń jest właścicielem 30,73 ha terenów zielonych i innych o powierzchni:

- zieleńce i trawniki – 24,8 ha
- ogródki działkowe 21.05 ha
- cmentarze – 3 ha
- tereny rekreacyjne – 12 ha.

W dolinie rzeki Warty, pomiędzy jej lewym brzegiem, a terenami po zlikwidowanym Wielkopolskim Przedsiębiorstwie Przemysłu Ziemniaczanego w Luboniu położone są tereny leśne ochronne o powierzchni 56 ha z drzewostanem sosnowo modrzewiowym będące pod zarządem Nadleśnictwa Babki, (obręb Babki) gmina Mosina.

Oś przyrodniczego systemu obszarów chronionych na terenie Aglomeracji Poznańskiej tworzy rzeka Warta. Na krajowy system obszarów chronionych w obrębie aglomeracji składają się: Wielkopolski Park Narodowy, parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu. System ten nie stanowi ciągłej sieci ekologicznej.

W obrębie Wielkopolskiego Parku Narodowego wyznaczono następujące obszary NATURA 2000:

- w ramach Dyrektywy Siedliskowej - Specjalny Obszar Ochrony (SOO) – **Ostoja Wielkopolska PLH300010** – zlokalizowana głównie na terenach Wielkopolskiego Parku Narodowego.
- w ramach Dyrektywy Ptasiej - Obszar Specjalnej Ochrony (OSO) – **Ostoja Rogalińska PLB300017** – obejmuje tereny w obrębie Wielkopolskiego Parku Narodowego oraz Rogalińskiego Parku Krajobrazowego;

Wielkopolski Park Narodowy w ramach sieci ECONET-PL został sklasyfikowany jako węzłowy o znaczeniu międzynarodowym 10M – Wielkopolski. Połączenie z innymi obszarami węzłowymi zapewnia korytarz o randze krajowej **25k - Poznański Warty**. Choć ECONET-PL¹⁸ nie posiada umocowania w polskim prawie, stanowi koncepcję spójnej sieci powiązań pomiędzy obszarami o wysokiej bioróżnorodności i winna być uwzględniona w polityce przestrzennej regionu.

➤ **Zasoby surowców naturalnych**

¹⁸ Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA została opracowana w 1995 i 1996 roku przez zespół Autorów pod kierownictwem dr Anny Liro jako projekt badawczy National Nature Plan (NNP) w ramach Programu Europejskiego Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN). Również Czechy, Słowacja i Węgry uczestniczyły w tym projekcie i podobnie jak Polska przyjęły jednolite założenia koncepcji sieci paneuropejskiej EECONET (European ECOlogical NETwork) wraz z metodyką jej wyznaczania. Koncepcja EECONET odgrywa zatem istotną rolę we współpracy międzynarodowej, wiążąc się ściśle z Konwencją o Różnorodności Biologicznej (1992) i Paneuropejską strategią ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej (1995). Por., <http://www.ios.edu.pl/biodiversity/9/baza4.htm>, z dnia 11.02.2013.

Na terenie miasta zlokalizowanych jest 5 udokumentowanych złóż kruszyw naturalnych Luboń I, Luboń II, Luboń III, Luboń IV oraz Luboń V usytuowanych w południowo-wschodniej części gminy, w obrębie terasy akumulacyjno - erozyjnej nadzalewowej.

- złożo „LUBOŃ I” - w eksploatacji
- złożo „LUBOŃ II” - w eksploatacji
- złożo „LUBOŃ III” - wyeksploatowane
- złożo „LUBOŃ IV” - częściowo zasypane masami zielnymi, częściowo w eksploatacji
- złożo „LUBOŃ V” - wyeksploatowane

1.1.8. Charakterystyka przestrzeni publicznych miasta

Do przestrzeni publicznych na terenie Miasta Luboń należą:

- hala widowiskowo – sportowa im. Włodzimierza Kaczmarska ;
- 14 placów zabaw;
- Park Papieski
- ścieżka rowerowa wzdłuż tzw. Kocich Dołów
- boiska sportowo-rekreacyjne
- tereny zielone Nadleśnictwa Babki
- ścieżki spacerowe wokół tzw szacht
- stadion sportowy przy ul. Rzecznej
- stadion sportowy przy ul. Szkolnej
- skwery i zieleńce.

Zapotrzebowanie na tereny zielone w obrębie zabudowy mieszkaniowej jest znaczne ze względu na fakt, iż głównym terenem parkowym jest Wzgórze Jana Pawła II (pow. 12 ha) zlokalizowane pomiędzy autostradą i ul. Unijną w oddaleniu od głównych obszarów zabudowy mieszkaniowej. Dodatkowym ograniczeniem tego terenu jest brak jego zagospodarowania oraz bezkolizyjnego skomunikowania z obszarami sąsiednimi. Do terenów rekreacji weekendowej i „po pracy” zaliczyć należy również ogrody działkowe o łącznej powierzchni 21,06 ha. Są to rodzinne lub pracownicze ogrody działkowe. Ogrody działkowe Lubonia są zlokalizowane w sąsiedztwie autostrady (POD „Bratek”, ROD „Pokój” i POD „Chemik”) lub w sąsiedztwie istniejących i byłych zakładów produkcyjnych (POD „WPPZ”). Walory turystyczne posiadają również tereny nadwarciańskie, tereny wzdłuż zbiornika Kocie Doły. Potrzeby sportowe mieszkańcy miasta mogą zaspokajać na otwartych boiskach sportowych, na których pracują osiedlowi trenerzy.

1.1.9. Analiza zasobów rekreacyjno - turystycznych i możliwości rozwoju turystyki.

W 2006 r. powstała w Luboniu ścieżka dydaktyczna "Śladami przyrody i historii". Malowniczo położona ścieżka biegnie wzdłuż starorzeczy Warty - Kocich Dołów, zahaczając o północny skraj Wielkopolskiego Parku Narodowego. Przez Luboń wiedzie także ścieżka rowerowa, której początek znajduje się w Poznaniu nieopodal mostu im. Królowej Jadwigi i wiedzie przez las komunalny "Dębina", gdzie znajdują się najstarsze okazy drzew w Poznaniu. Następnie ścieżka prowadzi przez Luboń i rezerwat przyrody "Zalewy Nadwarciańskie" do Puszczykowa.

Miasto Luboń nie posiada bogatych walorów krajobrazowych i przyrodniczych. Lokalizacja w sąsiedztwie przemysłu chemicznego, nasilone procesy urbanizacyjne oraz sąsiedztwo Wielkopolskiego Parku Narodowego /WPN/ predysponuje miasto raczej do obsługi lokalnej rekreacji lub obsługi turystyki tranzytowej skierowanej do WPN-u. Obszarem o największym potencjale rekreacyjnym jest **korytarz rzeki Warty** wraz ze zlokalizowanymi tam terenami zielonymi: lasami Nadleśnictwa Babki oraz „warciskami” „Kocie Doły” i „Kocie Dołki”. Obszar ten stanowi ciąg tranzytowy łączący Poznań z WPN-em oraz zaspokaja potrzeby mieszkańców Lubonia w zakresie wypoczynku po pracy i weekendowego. Czynnikiem obniżającymi wartość tego rejonu są zlokalizowane tu zakłady przemysłowe o profilu produkcyjnym - głównie zakłady chemiczne- LUVENA S.A. . Likwidacja Wielkopolskich Zakładów Przemysłu Ziemniaczanego umożliwiła wprowadzenie nowych funkcji, dostosowanych do uwarunkowań przyrodniczych – mieszkaniowej, usług, usług sportu oraz terenów zielonych. Pozostałe elementy, które wykorzystywane są przez mieszkańców w celach rekreacyjnych to publiczne tereny zielone, place zabaw oraz boiska i hale sportowe. Ze względu na sukcesywny i prowadzony w szybkim tempie proces zabudowy Lubonia, zielone tereny występują w niewielkiej ilości i nie są one ze sobą połączone. Podstawowym problemem w wykorzystaniu istniejącego potencjału rekreacyjnego miasta jest brak infrastruktury towarzyszącej wypoczynkowi weekendowemu i „po pracy” takiej jak: zróżnicowanej bazy gastronomicznej, miejsc biwakowych, miejsc wędkowania i przystani wodnych, wypożyczalni sprzętu wodniackiego i turystycznego oraz aktualnej informacji i oznakowania szlaków turystycznych. Ponadto na terenie miasta wyraźnie zaznacza się brak spójnej sieci ciągów pieszych i rowerowych, które zapewniłyby dostępność do istniejących obiektów sportowych i terenów zielonych. Dodatkowe utrudnienie stanowią istniejące bariery komunikacyjne, które przeszkadzają w swobodnym przemieszczaniu się. Należą do nich min. autostrada A-2, linia kolejowa oraz droga wojewódzka nr 430.

Do najważniejszych atrakcji turystycznych miasta należy zaliczyć:

- atrakcje przyrodnicze:
 - starorzecze „Kocie Doły” wraz ze ścieżką dydaktyczną
 - dolina Strumienia Junikowskiego
 - widok na Wielkopolski Park Narodowy oraz dolinę Wirenki z południowo - zachodnich krańców miasta
 - zabytkowe aleje drzew pomnikowych
- atrakcje pozaprzyrodnicze:
 - teren dawnego hitlerowskiego obozu karno -śledczego w Luboniu Żabikowie wraz z Muzeum Martyrologii
 - zespół kościoła ewangelicko - augsburskiego p.w. św. Barbary przy placu E. Bojanowskiego
 - kościół p.w. św. J. Bosko przy ul. Ks. Streicha
 - pomnik siewcy przy ul. Armii Poznań
 - zabudowa przemysłowa i mieszkaniowa Zakładów Chemicznych oraz dawnych Zakładów Ziemniaczanych
 - zabudowa mieszkaniowa w rejonie ulicy S. Okrzei
 - dawna szkoła hr. A. Cieszkowskiego
 - dom Włodarza hr. A. Cieszkowskiego

Trasy i szlaki rowerowe

➤ Ziemiański Szlak Rowerowy

Ziemiański Szlak Rowerowy¹⁹ łączy najważniejsze miejscowości regionu wielkopolskiego. Kluczem dla ich wyboru była obecność obiektów i miejsc ściśle wpisujących się w historię regionu oraz pozwalających poznać wyjątkowy jego charakter. Długość trasy wraz z wychodzącym z Poznania szlakiem łącznikowym do Mosiny, wynosi 271,9 km . Na terenie Miasta Luboń istniejący szlak wykorzystuje międzynarodowa trasa rowerowa EuroVelo 9 – „Bursztynowy Szlak” łączący Morze Bałtyckie z Morzem Adriatyckim. EuroVelo to europejska sieć szlaków rowerowych, która obejmuje budowę dwunastu długodystansowych szlaków rowerowych biegnących przez całą Europę. Całkowita długość szlaków ma wynosić 60 000 km.

➤ Drogi rowerowe

Na terenie miasta istniejące ścieżki rowerowe zlokalizowane są wzdłuż dróg technicznych zbudowanych przy okazji budowy autostrady. W ostatnim roku oddano do użytku nowy docinek

¹⁹ http://www.wielkopolska.travel/turystyka_rowerowa_1/ziemianski_szlak_rowerowy/, z dnia 19.02.2013r.

ścieżki rowerowej wiodącej z Lubonia do Wir wzdłuż ulicy Poznańskiej. Dodatkowo krótki odcinek łączy tereny po obu stronach autostrady wzdłuż linii kolejowej.

1.2 . Sfera gospodarcza

1.2.1. Struktura działalności gospodarczej na terenie miasta/gminy/powiatu i obszarów podlegających rewitalizacji.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie tematyczne prowadzonej na terenie miasta działalności gospodarczej.

	2007	2008	2009	2010	2011
Razem /łączna liczba przedsiębiorców	3.471	3.556	3.549	3.496	3.305
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	30	28	27	26	25
Transport, komunikacja	492	499	478	437	404
Handel, handel detaliczny, naprawy	1.659	1.666	1.601	1.552	1.446
Budownictwo	664	690	674	635	573
Oświata, ochrona zdrowia	226	231	240	237	236
Przemysł i wytwórstwo	642	631	603	580	539

Źródło: Dane własne UML

Głównym kierunkiem działalności gospodarczej w gminie jest handel oraz rzemiosło. Uwagę zwraca duży udział podmiotów w dziale budownictwa oraz przemyśle i wytwórstwie.

1.2.2. Główni pracodawcy oraz struktura zatrudnienia w poszczególnych branżach:

Na terenie Miasta Luboń funkcjonują także duże zakłady pracy. Należą do nich:

- LUVENA S.A.

- Pajo Sp. z o.o.
- POZBUD T&R S.A.
- Przedsiębiorstwo Innowacyjno Wdrożeniowe „Lubanta S. A.”
- Przedsiębiorstwo handlowe „Pol-Agri S.J.”
- Grupa River sp. z o.o.
- Multichem sp. z o.o.
- Tamico International sp. z o.o.
- Steelpress sp. z o.o.
- Zakład Doświadczalno Produkcyjny „Sulfochem”
- Przedsiębiorstwo Transportowe Translub sp. z o.o.
- Kom-Lub sp. z o.o.
- Niedźwiedź Lock S.J.

Część z tych zakładów ma status zakładów pracy chronionej. Mieszkańcy miasta swoje potrzeby pracownicze w większości zaspokajają w sąsiednich gminach. Komunikację między nimi ułatwia zintegrowany system komunikacji miejskiej, system kolei aglomeracyjnej oraz drogi tranzytowe o dużej przepustowości. Mobilny rynek pracy wpływa na niskie bezrobocie w mieście. Na koniec 2010 roku zarejestrowano 497 bezrobotnych z czego 54,1% stanowiły kobiety.

1.2.3. Kierunki rozwoju gospodarki Miasta Luboń, w tym ułatwione efektami rewitalizacji jego zdegradowanych obszarów

Jedną z większych gęstości zaludnienia na 1 km² w Wielkopolsce, sypialniany charakter miasta, dużą mobilność mieszkańców, podjęte działania integracyjne w ramach aglomeracji poznańskiej wpływają na nieco odmienną od pozostałych gmin w Polsce specyfikę miasta. Kierunki działań rewitalizacyjnych powinny się skoncentrować w pierwszej kolejności na poprawie stanu infrastruktury budynków, terenów wokół nich położonych by w dalszej kolejności zaspokajały najważniejsze potrzeby życiowe mieszkańców. Potencjał do działań rewitalizacyjnych wzmacniających spójność terytorialną miasta wydaje się być znaczący. Tereny zrewitalizowane winny uwzględniać możliwość rozwijania lokalnej przedsiębiorczości, potrzeby turystyczne i rekreacyjne, w niektórych przypadkach szkolne i kultury wyższej. Uwzględnienie przy projektach rewitalizacyjnych poniżej opisanych uwarunkowań pozwoli na dalsze systematyczne nadrobienie zaległości rozwojowych miasta i równoważenie jego funkcji.

Uwarunkowania projektów rewitalizacyjnych:

- malejące bezrobocie jako oznaka aktywności gospodarczej samych mieszkańców.
- dobrze rozwinięta sieć energetyczna, gazowa, telekomunikacyjna.
- wartościowe zasoby zabytkowych obiektów architektury przemysłowej

- położenie w sąsiedztwie Poznania, bliskość węzłów autostrady
- niska spójność terytorialna miasta przejawiająca się np. w nadal dostrzegalnych różnicach pod względem infrastruktury komunalnej
- opracowywanie aktualnie dokumentów planistycznych porządkujących strukturę przestrzenną miasta i umożliwiających podejmowanie nieuciążliwej działalności gospodarczej na znacznym obszarze miasta
- duży potencjał młodych mieszkańców, którzy zdolni są do podejmowania działalności gospodarczej na własny rachunek oraz stanowią duży potencjał wykwalifikowanej siły roboczej, ważny z punktu widzenia inwestorów
- budowa Parku Technologicznego na terenie Zakładów Chemicznych w Luboniu.
- zaawansowane plany budowy zachodniej i wschodniej obwodnic Poznania, które poprzez autostradową obwodnicę miasta Poznania znakomicie poprawią skomunikowanie Lubonia z drogami krajowymi nr 5 i 11.
- przebudowa poznańskiego węzła kolejowego oraz tras kolejowych prowadzącej w kierunku Wrocławia i Wolsztyna
- istnienie w Poznaniu silnego ośrodka naukowego i dużej oferty w zakresie kształcenia.

1.2.4. Analiza możliwości budżetowych dotyczących realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych.

Współczesne wyzwania, przed którymi stoją samorządy w Polsce muszą uwzględniać uwarunkowania regionalne, krajowe i europejskie, które w zasadniczy sposób determinują działalność samorządowców. Luboń jest położony w Wielkopolsce, regionie o jednym z najbardziej dynamicznych wskaźników rozwoju w Polsce. Na tę dynamikę rozwoju mają wpływ bezsprzecznie zmiany społeczne, gospodarcze i przestrzenne, które od ponad dwudziestu lat wpływają na rozwój współczesnej Polski. Ponadto trudno nie wskazać konsekwencji jakie niesie ze sobą członkostwo Polski w Unii Europejskiej z uwzględnieniem okresu przygotowań akcesyjnych, które intensyfikowały nie tylko debatę polityczną i samorządową w Polsce przynajmniej od dnia rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych.

W wyniku skutków globalnego kryzysu gospodarczego, który w Europie jest szczególnie dostrzegalny poprzez kryzys finansów publicznych, w Polsce dynamicznie rozwijającej się m. in. dzięki środkom polityki spójności z wkładem własnym rządowym lub samorządowym, kondycja finansowa wielu samorządów w najbliższych latach nie ulegnie zasadniczej poprawie. Mają na to wpływ m. in. utrzymujące się na stałym poziomie, lub malejące wpływy z PIT wymuszające oszczędności kosztem innych funkcji miejskich²⁰. Analiza dochodów budżetowych

²⁰ Por., udział samorządów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych w 2012 był dużo niższy niż planowany przez ministra finansów w październiku 2011 r. Najprawdopodobniej trzeba będzie dostosować budżety do nowych kwot. Główny powód spadku wpływów z PIT to zmiany zasad rozliczeń dotyczących stawek podatku dochodowego. Podatnicy mogli skorzystać z dwóch stawek podatku dochodowego: 18 i 32 proc. zamiast trzech

w poszczególnych latach zawarta w Załączniku nr 4 wraz z danymi udostępnionymi przez Główny Urząd Statystyczny, z których wynika, że Luboń z największym saldem migracji i z dochodem na 1 mieszkańca w wysokości 1987,31 zł nie jest dobrze przygotowany pod względem budżetowym do poszerzającej się skali ubóstwa, utrzymania na dotychczasowym poziomie infrastruktury przedszkolnej, szkolnej, technicznej i in. Stosunkowo wysoki odsetek środków z funduszy unijnych na poziomie 3700,00 zł na mieszkańca pozwala na uzupełnianie braków w istniejącej infrastrukturze. Sytuację przed aplikacją o nowe środki europejskie w perspektywie do 2020 roku utrudnia przyjęta przez Ministra Finansów definicja tytułów dłużnych, która jako obciążenie kwalifikuje zobowiązania podjęte na potrzeby zapewnienia tzw. wkładu własnego sięgającego niekiedy do 35% całej puli środków. Aktualne zobowiązania, fluktuacja dochodów i wydatków wskazują, że po 2016 roku Luboń może powrócić na ścieżkę wzrostu. Konieczne jest również prowadzenie zrównoważonej polityki finansowej co przy wzrastającej kwocie wydatków oświatowych jak również przy niezrównoważonych funkcjach miejskich może być utrudnione. Na tę sytuację będzie miała wpływ zmiana struktury demograficznej mieszkańców miasta. Pewne nadzieje na zmianę sytuacji dają dyskutowana na poziomie krajowym zmiana przepisów meldunkowych, uchwalenie ustawy aglomeracyjnej ze zmienioną zasadą dystrybucji środków publicznych.

1.3. Sfera społeczna

1.3.1. Struktura demograficzna i społeczna mieszkańców miasta Luboń

Największym kapitałem miasta są zawsze jego mieszkańcy. Historia miasta Luboń jest pisana nieco ponad 60 lat. Jednak wcześniej w Lasku, Luboniu i w Żabikowie mieszkańcy znaleźli przestrzeń do swego życia od wielu pokoleń²¹. Społeczność lubońska wydała wiele

stawek obowiązujących wcześniej. – Na zmianie skali podatkowej najbardziej skorzystały osoby lepiej zarabiające, szczególnie te, które w 2008 r. płaciły podatek w wysokości 30 i 40 proc. – uważa Adam Mariuk, dyrektor w dziale doradztwa podatkowego Deloitte. Za: T.Sz., Deloitte z dnia 10.10.2011. http://www.podatki.biz/artykuly/16_11603.htm.

²¹ Lokacja Lubonia miała miejsce w 1719 roku.

znakomitych osobistości, które w znaczący sposób wpisały się w historię kraju i tworzą panteon elity lubońskiej, wspólnotę dziejów wzmacniającą już dzisiaj silną lokalną tożsamość²².

W dniu dzisiejszym, gdy z trzech wsi został utworzony organizm miejski podatny na współczesne trendy rozwojowe, struktura wieku jak i liczba mieszkańców na skutek migracji zmienia się. W końcu 2011 r. obszar Miasta Luboń wg danych GUS zamieszkiwało 30.066 osób. Liczba ta stanowiła 9,0% ogółu ludności powiatu poznańskiego i 0,8% ludności województwa wielkopolskiego. Gęstość zaludnienia miasta Luboń wynosiła 2.225 osób/1 km² (GUS, 2011). Wartość ta znacznie przewyższa średnią liczbę ludności przypadającą na 1 km² w powiecie poznańskim (172 osób/1 km²) i w województwie wielkopolskim, gdzie gęstość zaludnienia wynosi 116 (osób/1 km²). Podstawowe dane, dotyczące ludności miasta przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 9. Liczba ludności w Mieście Luboń w latach 2007-2011

	2007	2008	2009	2010	2011
Ogółem	27.688	28.221	28.742	29.520	30.066
Mężczyźni	13.173	13.399	13.643	13.995	14.284
Kobiety	14.515	14.822	15.099	15.525	15.782

Dane: GUS (Bank Danych Lokalnych)

Tabela 10. Liczba ludności w Mieście Luboń w 2011 roku

Ludność				Kobiety na 100 mężczyzn	Współczynnik przyrostu naturalnego 1000
Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Na 1 km ²		
30.066	14.284	15.782	2.225	110	5,4

Dane: : GUS (Bank Danych Lokalnych)

Liczba osób czasowo zameldowanych wg stanu na dzień 31.12.2010 wynosiła łącznie 520 osób. W końcu 2011 r. w strukturze ludności miasta Luboń według płci zaznaczała się wyraźna przewaga kobiet. Ich liczba, wynosząca 15,8 tys. była znacznie wyższa niż liczba mężczyzn – 14,3 tys. Wartość współczynnika feminizacji dla analizowanego obszaru wynosiła 110 i była wyższa niż średnia w powiecie poznańskim (105) i województwie wielkopolskim (106).

Tabela 11. Liczba ludności według wieku i płci 2011 r.

Wiek	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	Osoby	Osoby	Osoby
Ogółem	30.066	14.284	15.782
0-4	2.014	1.036	978
5-9	1.702	850	852

²² Por., Biografie mieszkańców Lubonia, bądź osób z nim związanych zawiera praca zbiorowa; P. Ruszkowski (red.), *Rocznik Historyczny Lubonia, tom, Luboń 2012*. Publikacja dofinansowana przez Urząd Miasta Luboń.

10-14	1.594	813	781
15-19	1.584	807	777
20-24	1.863	986	877
25-39	8.351	4.018	4.333
40-59	7.668	3.622	4.046
60-64	1.864	816	1.048
65-69	1.082	489	593
70-79	1.532	587	945
80 i pow.	812	260	552

Dane: GUS (Bank Danych Lokalnych)

W ostatnich latach notuje się stały wzrost liczby mieszkańców Lubonia, ale także mieszkańców innych gmin powiatu poznańskiego.

Struktura ludności Miasta Luboń wg wieku w 2011r. na tle województwa wielkopolskiego i powiatu poznańskiego charakteryzowała się podobnymi odsetkami ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym. Ludność w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat) w liczbie 6,2tys. osób. Stanowiła 20,7% ogółu populacji. Odsetek mieszkańców miasta w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18-64 lata, kobiety w wieku 18-59 lat) wynosił 64,4% (19,4 tys. osób). Ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 i więcej, kobiety w wieku 60 lat i więcej), licząca niespełna 4,5 tys. osób, stanowiła 14,9% ogółu mieszkańców miasta. Wartość wskaźnika obciążenia demograficznego ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym dla Lubonia wynosiła 55,3 była tym samym wyższa niż dla powiatu poznańskiego dla którego wyniosła 52,7 i niższa niż wskaźnik obciążenia demograficznego województwa, który wynosił 55,1%. Uszczegółowiona analiza struktury ludności Miasta Luboń według wieku pozwala stwierdzić stosunkowo wysoki odsetek ludności w wieku od 25 do 34 lat (5.510 osoby) oraz ludności w wieku od 35 do 44 lat -środkowa strefa roczników w wieku produkcyjnym (4.972 osób). Roczники te wraz z ludnością znajdującą się na początku wieku produkcyjnego(13.007 osoby) stanowią niemalże 43,3% ludności ogółem. Fakt ten świadczy o korzystnej wiekowej strukturze ludności w mieście, która na tle struktury ludności województwa wielkopolskiego przedstawia się korzystniej.

Ruch naturalny ludności w czteroletnim przekroju czasowym.

W latach 2007-2010 w Mieście Luboń zaobserwowano pozytywne tendencje w zakresie ruchu naturalnego. Lata 2007-2011 były okresem wyraźnej i rosnącej przewagi liczby urodzeń, wahającej się w granicach 349-404 osób, nad liczbą zgonów utrzymującą się na poziomie od 206 do 235 osób. Bezwzględna wartość przyrostu naturalnego wahała się między 143 osobami a 195 osobami.

Rok 2011 przyniósł nieznaczny wzrost urodzeń i liczby zgonów, przez co przyrost naturalny (160 osób) osiągnął wyższą niż w poprzednim roku (155 osób) wartość. W 2011 roku w Mieście Luboń wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności wynosił 5,4. Był więc niższy niż średnio dla powiatu poznańskiego wynosząca 5,8 oraz wyższy niż w województwie wielkopolskim 2,1.

Ruch wędrownkowy w Mieście Luboń w latach 2007-2011 charakteryzował się występowaniem dodatnich tendencji, czego wyrazem była utrzymująca się przewaga liczby ludności meldującej się na pobyt stały nad ludnością wymeldowującą się z pobytu stałego. Dodatnie saldo migracji jest głównym czynnikiem wpływającym na wzrost liczby mieszkańców miasta, głównie za sprawą budowy nowych osiedli domów wielorodzinnych i jednorodzinnych. W Luboniu osiedla się średnio 471,37 osób na rok (dane dla czteroletniego okresu diagnostycznego).

W analizowanym okresie liczba osób, które zameldowały się na pobyt stały w Mieście Luboń wyniosła łącznie 4.218 osoby. W poszczególnych latach liczba imigrantów wahała się w przedziale od 626 do 1110. Najmniejszą ich liczbę odnotowano w roku 2011, natomiast największą – w roku 2007, co wskazuje na tendencję spadkową zameldowań. W latach 2007-2011 w Mieście Luboń odnotowano łącznie 2.395 osób wymeldowujących się z pobytu stałego. Okresem największego odpływu ludności w tym przedziale czasowym był rok 2007 (519 osób). Liczba emigrantów w poszczególnych latach wahała się od 519 w roku 2007 do 443 w roku 2010. Uwagę zwraca szczególnie duża dynamika migracji w 2007 roku. Analiza ruchu wędrownkowego w Mieście Luboń w latach 2007-2011 według płci ujawnia większą mobilność kobiet niż mężczyzn. W analizowanym okresie łączna liczba kobiet, które zameldowały się na pobyt stały w mieście wyniosła 2.265 osób i była wyższa od liczby imigrujących mężczyzn (1.953 osób). Liczebna przewaga kobiet nad mężczyznami wśród ludności napływającej do miasta zaznaczyła się wyraźnie w latach 2009-2011. Kobiety przeważały również w strukturze ludności wymeldowującej się z pobytu stałego w mieście. W latach 2007-2011 łączna liczba emigrujących mężczyzn wyniosła 892 osoby, zaś liczba emigrujących kobiet – 1.276 osób. Analiza salda migracji w mieście Luboń w latach 2007-2011 potwierdza występowanie dodatnich tendencji w zakresie ruchu wędrownkowego na jego terenie, choć w ostatnich latach uległa spowolnieniu. Miasto charakteryzuje bardzo duża dynamika ruchów wędrownkowych. Wskazuje to na występowanie silnego zjawiska suburbanizacji i potwierdza znaczny odpływ ludności Poznania. Dominacja funkcji mieszkaniowej w strukturze przestrzennej miasta, oraz wyższa liczba osób faktycznie zamieszkujących Luboń (niż mieszkańców zameldowanych) znacząco obciąża budżet miasta co skutkuje ujemnym jego bilansem. Niewystarczające wpływy do budżetu uniemożliwiają skuteczną realizację zadań własnych miasta.

Tabela 12. Struktura migracji ludności

Migracje ludności	Ogółem	2007	2008	2009	2010	2011
Zameldowania	4.218	1.100	867	815	800	626
mężczyźni	1.953	531	391	375	354	302
kobiety	2.265	579	476	440	446	324
Wymeldowania	2.395	519	481	470	443	482
Mężczyźni	1.119	240	225	206	892	227
kobiety	1.276	279	256	249	237	255
Urodzenia	1.895	349	382	404	376	384
Mężczyźni	966	183	186	206	196	195
Kobiety	929	166	196	198	180	189
Zgony	1.095	206	235	209	221	224

Mężczyźni	576	100	124	109	115	128
Kobiety	519	106	111	100	106	96

Dane: GUS (Bank Danych Lokalnych)

Wzrost liczby mieszkańców następuje przede wszystkim dzięki dodatniemu saldu migracji – rocznie w mieście osiedla się kilkaset osób (średnio 421 osób) głównie za sprawą budowy nowych osiedli domów wielorodzinnych i jednorodzinnych. Z analizy dynamiki przyrostu naturalnego mieszkańców Lubonia a także salda migracji osiedleniowej na podstawie wyników badań z lat wcześniejszych, można wyprowadzić następujące wnioski:

- liczba ludności Lubonia w okresie 1995-2006 rosła średniorocznie w tempie 2,7%, był to najwyższy wskaźnik wzrostu od roku 1957. W latach 2007-2011 średnie tempo wzrostu wynosiło 1,86% i systematycznie z roku na rok spada (2006-2007 – 2,72%, 2007-2008 – 1,92%, 2008-2009 – 1,84%, 2009-2010 – 1,78%, 2010-2011-1,02%)
- na przestrzeni ostatnich lat (1995-2011) rola czynnika przyrostu naturalnego, pomimo tego iż jest on dodatni, malała na rzecz zjawiska wysokiego napływu ludności a także zmniejszającego się odpływu mieszkańców Lubonia do innych miast (głównie Poznania).

Władze miasta chcąc promować obowiązek meldunkowy i rejestrowy we właściwym Urzędzie Skarbowym podjęły współpracę z organami skarbowymi, której efektem jest cykliczna organizacja tzw. dni otwartych Urzędu Skarbowego w Luboniu. Dużym zainteresowaniem cieszy się organizacja konkursu meldunkowego. Niestety duża mobilność zarobkowa współczesnego społeczeństwa polskiego sprawia, że w dalszym ciągu nie tylko w mieście Luboń, lecz również w innych organizmach aglomeracyjnych napływ ludności niemeldującej się jest znaczący i waha się nawet w granicach 10% ogółu ludności²³.

1.3.2. Charakterystyka oraz określenie grup społecznych wymagających wsparcia w ramach programu rewitalizacji

Bezrobotni

Od 2007 roku notowany jest wzrost liczby bezrobotnych. Na koniec grudnia 2011r. w mieście zarejestrowanych było 557 osób. Po okresie spadku liczby osób bezrobotnych w latach 2003 – 2006 , gdzie w ciągu trzech lat liczba ta spadła o 352 – do 733 osób na koniec 2006 roku, przybywa bezrobotnych osób, choć ich liczba jest znacznie mniejsza niż w poprzednim okresie.

Przeprowadzając analizę bezrobocia w mieście należy zwrócić uwagę na:

- odsetek bezrobotnej młodzieży wśród zarejestrowanych,
- liczbę długotrwale bezrobotnych,

²³ Szerzej w temacie: Ekspertyza autorstwa *prof. dr hab. Andrzej Lisowski; dr Mirosław Grochowski*

Instytut Geografii i Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytet Warszawski pt. PROCESY SUBURBANIZACJI. UWARUNKOWANIA, FORMY I KONSEKWENCJE.

- wykształcenie zarejestrowanych bezrobotnych,
- staż pracy bezrobotnych,
- wykształcenie zarejestrowanych bezrobotnych.

Korzystnym zjawiskiem jest spadek liczby długotrwale bezrobotnych - powyżej 24 miesięcy. Podczas gdy w 2007 roku było ich jeszcze 224, to w latach odpowiednio 2008 było 76, w 2009 roku odnotowano 63 osoby a w 2010 roku już 113 osób, w 2011 roku – 159 osób. Najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych. stanowią kobiety.

Warto przyjrzeć się miejscowemu rynkowi pracy poprzez odniesienie do sytuacji panującej w innych gminach powiatu poznańskiego.

Tabela 13. Rynek pracy (grudzień 2011r.)

Gmina	Liczba mieszkańców wg stanu na 31.12.2010r (GUS)	Bezrobotni i ogółem		Poszukujący pracy, bez statusu bezrobotnego		Liczba ofert pracy		Podjęcia pracy ogółem	
Rok	2010	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Luboń	29.520	497	557	16	16	5	0	57	35

Dane: GUS (Bank Danych Regionalnych, PUP Poznań)

Osoby zależne

Zatrudnienie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej na dzień 31 grudnia 2011r wynosiło 26 osób, na 24,5 etatach. W 2011 r. ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 386 rodzin, rozpatrzono 1.310 wniosków i wydano 2.147 decyzji, z tego 366 odmownych. Świadczeniami objęto :

- 35 gospodarstwa domowe zasiłkami stałymi – kwota: 115.026,99 zł,
- 234 gospodarstw domowych zasiłkami okresowymi – kwota: 293.862,68 zł,
- 254 rodziny skorzystały z zasiłków celowych - kwota: 151.137,32 zł,
- 35 rodzin miało przyznany zasiłek stały - kwota: 115.026,99 zł,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne: 37 rodzin - kwota: 9.973,94 zł,
- usługi opiekuńcze : 32 rodziny - kwota: 157.830,75 zł,
- pobyt w Domu Pomocy Społecznej: 11 osób- kwota: 254.241,77 zł,
- zapewnienie schronienia osobom bezdomnym: 9 osób, kwota: 11.896,- zł,
- sprawienie pogrzebu: 1 osoba - kwota: 2.214,- zł.

Z programu dożywiania w 2011 roku skorzystały 184 rodziny na kwotę: 135.000,- zł, w tym:

- osoby dorosłe – 64,

- dzieci szkolne – 139,
- dzieci przedszkolne – 61,
- zasiłek na żywność - 37
- Zasiłki okresowe przyznawane były głównie z tytułu bezrobocia (223).
- Zasiłkiem rodzinnym objęto 1.519 dzieci z 1.406 rodzin.
- Na zasiłek rodzinny z dodatkami wydatkowano kwotę: 2.038.851,58 zł
- Na świadczenia rodzinne wydatkowano łącznie kwotę: 3.363.331,39 zł
w tym:
 - zasiłek rodzinny z dodatkami: 2.038.851,48 zł
 - zasiłek pielęgnacyjny: 540.350,10 zł
 - świadczenie pielęgnacyjne: 312.832,23 zł
 - jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka: 409.000,- zł
 - składki emerytalno rentowe: 49.594,49 zł
 - składki zdrowotne: 12.703,09 zł
- Ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego skorzystało 155 rodzin, świadczenia wypłacono na 203 dzieci na kwotę 762.964,60 zł.

Pełne zestawienie osób objętych pomocą według powodów przyznania pomocy zawiera poniższe zestawienie.

Tabela 14. Liczba osób objętych pomocą społeczną (według powodów)

Powód trudnej sytuacji życiowej	2009	2010	2011
Niepełnosprawność	59	65	68
Długotrwała choroba		65	88
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	55	85	64
Ubóstwo	216	271	276
Alkoholizm	27	10	54
Bezrobocie	145	201	223
Potrzeba ochrony macierzyństwa	16	14	10
Sieroctwo	-	-	-
Bezdomność	8	10	11
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	7	9
Narkomania	1	1	1
Przemoc w rodzinie	1	21	14

Dane: MOPS Luboń

➤ Przedszkola

Luboń cechuje jeden z wyższych % „uprzedzkolnienia” w powiecie poznańskim i w województwie wielkopolskim. Zwiększająca się liczba miejsc przedszkolnych, żłobkowych jest związana ze zmianą struktury wiekowej mieszkańców, polityka państwa i odpowiadającym tym wyzwaniom działaniom władz miasta. W Luboniu działają 2 przedszkola samorządowe i w 4 szkołach podstawowych znajdują się klasy „0”. W mieście funkcjonują jeszcze 3 przedszkola publiczne prowadzone przez osoby fizyczne. Syntetyczną informację na temat przedszkoli zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 15. Podstawowe dane o przedszkolach 2012 rok

Wyszczególnienie	Przedszkole nr 1	Przedszkole nr 5	Przedszkole Tip Topek	Przedszkole Małe Talenty	Przedszkole Tęczowa Kraina
Liczba miejsc dla dzieci	125	150	125	174	100
Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola	125	145 (z oddziałami integracyjnymi)	125	174	100
w tym liczba dzieci w wieku lat 6	22	25	25	74	0
Liczba oddziałów dla dzieci	5	6	5	7	4
Liczba etatów przeliczeniowych dydaktycznych	10	12	9	9	5
Liczba etatów przeliczeniowych pracowników administracji i obsługi	11	15	0	0	0
Wydatki z budżetu przedszkola ogółem	1.222.849	1.68.689	954.149,29	1.344.914	782.450,-

Dane: UM Luboń

Zapotrzebowanie na miejsca w przedszkolach w mieście jest nadal duże. Dwie placówki miejskie z 265 miejscami oraz 3 placówki publiczne (łącznie obejmujących opieką 399 dzieci) nie zabezpieczają wystarczającej liczby miejsc dla wszystkich chętnych. Dlatego jest jeszcze przestrzeń dla funkcjonowania 8 przedszkoli niepublicznych i 2 punktów przedszkolnych, w tym jeden prowadzony jest przez Miasto Luboń i znajduje się w szkole podstawowej. Do przedszkoli w Luboniu uczęszcza średnio 68 % ogólnej populacji dzieci w wieku przedszkolnym. Do przedszkoli poza Luboniem uczęszcza ok.150 dzieci.

➤ Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne

Podstawowe informacje na temat szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego, którego prowadzenie jest zadaniem gminy, przedstawiono w tabelach.

Tabela 16. Podstawowe dane o szkołach podstawowych 2012 rok

L.p.	Wyszczególnienie	SP 1	SP 2	SP 3	SP 4
1	Liczba uczniów ogółem	551	782	288	453
2	w tym liczba dzieci w oddziałach „0”	44	56	25	38
4	Liczba nauczycieli dydaktycznych zatrudnionych na pełnych etatach	38	59	24	34
	Liczba nauczycieli zatrudnionych na niepełnych etatach	5	7	3	7
	Liczba etatów	40,2	62,94	25,83	37,62
5	Liczba oddziałów	22	28	12	19
6	Liczba pomieszczeń do nauczania	13	21	9	16

7	w tym: pracownie przedmiotowe	1	5	2	1
8	Świetlica	1	1	1	1
9	Stołówka	----	1	0	1
10	Gabinet stomatologiczny / lekarski	1	1	0	1
11	Sala gimnastyczna	1	2	1	1
12	Biblioteka	1	1	1	1
13	Budżet szkoły: wydatki ogółem (wraz z oddziałami "0")	3.850.806,00	5.456.649,00	2.523.041,00	3.506.280,00

Dane: UM Luboń

Podstawowe informacje na temat szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego, którego prowadzenie jest zadaniem gminy, przedstawiono w tabelach. Na początku roku szkolnego 2011/12 w 4 szkołach podstawowych w mieście uczyło się 2.118 uczniów, a łączna liczba nauczycieli wynosiła 160. Liczba uczniów na nauczyciela, jak i na oddział i izbę są korzystne z punktu widzenia warunków nauczania.

Sytuacja w miejskich gimnazjach została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 17. Podstawowe dane o gimnazjach 2012rok

Wyszczególnienie	Gimnazjum nr 1	Gimnazjum nr 2
Liczba uczniów ogółem	364	598
Liczba nauczycieli zatrudnionych na pełnych etatach	33	50
Liczba nauczycieli zatrudnionych na niepełnych etatach	14	24
Liczba etatów	40,8	57,5
Liczba oddziałów	14	22
Liczba pomieszczeń do nauczania	17	20
w tym: pracownie przedmiotowe	5	18
Świetlica	1	1
Stołówka	1	0
Gabinet stomatologiczny / lekarski	1	0
Sala gimnastyczna	0	0
Biblioteka	1	1
Budżet szkoły: wydatki ogółem	3.029.771,00	4.653.248,00

Dane: UM Luboń

We wrześniu 2011 roku do dwóch gimnazjów uczęszczało 893 uczniów. Gimnazjum nr 2 przy ul. Kołłątaja może pochwalić się nowym budynkiem, natomiast Gimnazjum nr 1 użytkuje budynek wspólnie ze szkołą podstawową.

We wszystkich szkołach podstawowych w mieście znajdują się świetlice i sale gimnastyczne, natomiast stołówki tylko w szkołach nr 2 i 4 a w Gimnazjum nr 1 funkcjonuje catering. Oba gimnazja nie posiadają sal gimnastycznych.

1.3.3. Dostęp do infrastruktury społecznej oraz planowane projekty inwestycyjne i pozainwestycyjne mające na celu poprawę stanu w sferze społecznej w tym zwiększających ilość miejsc pracy

Analizy zmian demograficznych oraz trendów gospodarczych wskazują, iż dbałość o dobre warunki nauczania powinna być jednym z priorytetów każdej jednostki samorządu. W latach 2002-2006 inwestycje w sferze oświaty w Luboniu wyniosły łącznie 1 829 561 zł i stanowiły tylko 5 % wszystkich wydatków inwestycyjnych.

Pozostało do realizacji jeszcze wiele istotnych zadań, dotyczących przede wszystkim dalszego rozwoju infrastruktury oświatowej, sportowej i rekreacyjnej oraz rozwoju aktywności kulturalnej na terenie Gminy. Pełen wykaz planowanych działań zawiera znowelizowana Strategia rozwoju Miasta Luboń, która jest kompatybilna ze strategią Wielkopolska 2020.

W zakresie opieki społecznej działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Luboniu jest finansowana ze środków budżetowych, w większości są to środki na zadania zlecone gminie. W programie działania tej jednostki leżą działania wyznaczone przez przepisy Ustawy o pomocy społecznej i inne akty. Tymczasem w czasie dyskusji warsztatowych szczególnie nacisk został położony na pomoc najsłabszym grupom lokalnej społeczności, tj. osobom długotrwale bezrobotnym, osobom w podeszłym wieku oraz niepełnosprawnym. W obliczu demograficznego procesu „starzenia się” społeczeństwa miasta oraz rosnącej liczby osób niepełnosprawnych z dysfunkcjami ruchu coraz większego znaczenia nabierają zadania ukierunkowane na pomoc dla grupy osób starszych i niepełnosprawnych. Warunkiem wyjściowym jest powstanie instytucji, w których osoby te mogą uzyskiwać pomoc. W kontekście wzrastającej liczby klientów ośrodka warto część z jego działań sfinansować z dostępnych na poziomie krajowym funduszy włączenia społecznego, co mogłoby częściowo odciążyć budżet miasta w tej kategorii wydatków.

➤ Umożliwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do usług publicznych

Prawidłowo funkcjonująca wspólnota samorządowa powinna zwracać szczególną uwagę na osoby niepełnosprawne i starsze, dla których istotną trudność stanowi problem poruszania się. Likwidacja istniejących barier architektonicznych umożliwi tym osobom nie tylko samodzielne życie, będzie także sprzyjała aktywnemu włączaniu się mieszkańców z dysfunkcją ruchu w życie miasta. Problemu osób niepełnosprawnych nie można bagatelizować, ponieważ boryka się z nim szacunkowo kilkaset (według proporcji statystycznej) rodzin zamieszkałych na terenie miasta. Możliwość samodzielnego przemieszczania się zapobiega społecznej alienacji omawianej grupy mieszkańców. Udogodnienia w poruszaniu się po ulicach i budynkach użyteczności publicznej (w tym w budynkach Urzędu Miasta, szkół, Ośrodka Kultury, Ośrodków Zdrowia) będą służyć także rodzicom, wykorzystującym wózki do transportu dzieci. Istnieje pilna potrzeba uwzględnienia tego typu udogodnień w projektach inwestycyjnych w tym rewitalizacyjnych.

➤ **Organizacja pełnego wachlarza usług w zakresie pomocy społecznej**

Celem tego projektu jest pomoc i przeciwdziałanie izolacji społecznej grup wymagających wsparcia poprzez podejmowanie programów pomocy rozwojowej, psychologicznej, programów integracyjnych i programów rehabilitacyjnych. Rolą gminy jest utrzymanie statusu miejsca przyjaznego osobom potrzebującym pomocy i zatroszczenie się nie tylko o rozwój samych świadczeń, ale również działań wspomagających na wielu poziomach. Z jednej strony planowane jest likwidowanie barier architektonicznych przyczyniających się do likwidacji izolacji społecznej osób niepełnosprawnych. Z drugiej strony zasadne jest zaproponowanie im i innym grupom nowej oferty pomocy np. w formie wolontariatu młodzieży. W długiej perspektywie czasowej powinno się to przyczynić do zwiększenia aktywności, zachowania sprawności fizycznej i intelektualnej osób niesprawnych i tym samym podniesienia jakości ich życia.

Poza tym na terenie Miasta Luboń nie ma w tej chwili placówki, która pełniłaby funkcje Domu Pomocy Społecznej, istotnym zadaniem wydaje się więc być lobbing w samorządzie powiatowym w celu utworzenia wspólnymi siłami tego rodzaju placówki. Odczuwalna jest również potrzeba prowadzenia Warsztatów Terapii Zajęciowej.

➤ **Zapewnienie usługi przedszkolnej dla mieszkańców**

Według szacunków urzędu na terenie Miasta Luboń brakuje minimum 100 miejsc przedszkolnych. Nadchodzący wyż demograficzny widoczny zwłaszcza na nowych osiedlach mieszkaniowych w dużych aglomeracjach oraz napływ nowych mieszkańców do Lubonia w najbliższych latach, spowoduje jeszcze dodatkowy wzrost zapotrzebowania na usługi przedszkolne. Dlatego w najbliższych latach należy aktywnie wspierać działania osób prywatnych i grup mieszkańców do tworzenia przedszkoli prywatnych lub przedszkoli publicznych (nie gminnych), które również byłyby zarządzane przez osoby prywatne. Warto

wspomnieć o inicjatywie legislacyjnej Burmistrza Miasta, która zyskawszy wsparcie Rady Miasta Luboń wprowadza możliwość dofinansowania pobytu dzieci w klubach maluchach zgodnie z założeniami ustawy o opiece nad dziećmi do lat 3²⁴. Sukces przedszkoli prywatnych i publicznych w dużych aglomeracjach miejskich jest doskonałym dowodem na to, iż prywatna inicjatywa i potrzeba chwili są doskonałymi powodami, by dostarczenie usługi przedszkolnej na wysokim poziomie stało się możliwe.

➤ **Dostosowanie standardu obiektów sportowych i rekreacyjnych do wymagań i potrzeb ich użytkowników.**

W Luboniu konieczne jest dalsze inwestowanie w infrastrukturę sportową. Braki w tym zakresie są odczuwalne zwłaszcza w obszarze infrastruktury rekreacyjnej. Niekontrolowany rozwój funkcji mieszkaniowej na terenie miasta w minionych latach spowodował, iż odczuwalny jest w chwili obecnej brak tego typu infrastruktury, która umożliwiałaby mieszkańcom spędzanie czasu wolnego na świeżym powietrzu w aktywny sposób.

➤ **Zapewnienie infrastruktury sportowej dla mieszkańców i miejsca dla organizacji imprez widowiskowych**

Hala widowiskowo – sportowa im Włodzimierza Kaczmarka pełni funkcję obiektu umożliwiającego prowadzenie zajęć szkolnych i poza szkolnych oraz organizację dużych imprez widowiskowych i sportowych. Ich pełen kalendarz znajduje się na stronie internetowej www.losir.eu lub na portalu miejskim www.lubon.pl

Komisariat Policji

Podstawowe dane na temat przestępczości w Mieście Luboń przedstawiono w tabeli.

Tabela 18. Liczba stwierdzonych przestępstw w podziale na kategorie

	2006	2007	2008	2009	2010	2011

²⁴

Por., Ustawa z dnia 4.02.2011 , **Dz.U.2011.45.235**

Zabójstwo	1	1	0	0	0	0
Zgwałcenie	0	0	0	2	2	0
Kradzież	182	142	188	179	197	177
w tym samochodu	56	38	50	52	55	45
Kradzież z włamaniem	39	51	38	45	46	50
Rozboje i wymuszenia rozbójnicze	4	27	6	22	12	27
Udział w bójce lub pobiciu	2	3	1	4	2	2

Dane: KP Luboń

Z powyższych danych oraz danych dotyczących całego kraju wynika, że sytuacja w mieście jest podobna do większości miast i gmin w Polsce²⁵. Największy udział w liczbie stwierdzonych przestępstw zajmują kradzieże które utrzymują się rokrocznie na podobnym poziomie. Przy dużych wahaniami w poszczególnych latach zauważa się tendencję wzrostową w liczbie kradzieży z włamaniem, natomiast spada liczba rozbojów i wymuszeń rozbójniczych. Na bardzo niskim poziomie utrzymuje się liczba zabójstw oraz zgwałceń.

W roku 2011 Komisariat Policji w Luboniu uczestniczył w realizacji Strategii Wielkopolskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji dot. poprawy bezpieczeństwa. Założenia tego programu zostały w dużej części osiągnięte – odnotowano w roku 2011 r. wzrost dynamiki wszczęć w stosunku do 2010 roku w siedmiu podstawowych kategoriach do 107 %. Wykrywalność ogólna przestępstw popełnionych na terenie Lubonia wyniosła 62,6 % (odnotowano niewielki wzrost), również wykrywalność przestępstw o charakterze kryminalnym nieznacznie wzrosła o 8,1 % i wyniosła do 55,5 %.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania lokalne należy zwrócić uwagę na niekorzystny w tym przypadku fakt bezpośredniego sąsiedztwa Lubonia z Poznaniem. Sąsiedztwo to rzutuje negatywnie na liczbę zgłaszanych i popełnianych zdarzeń przestępczych m.in. poprzez niezwykle łatwy dojazd, wzajemne przenikanie się środowisk przestępczych oraz wpływ grup przestępczych na teren Lubonia.

W ocenie Komendanta Komisariatu Policji w Luboniu wieloletnia współpraca ze Strażą Miejską w Luboniu układa się bardzo dobrze. Na bieżąco odbywają się wspólne patrole dzielnicowych i strażników miejskich, podejmowane są też wspólne działania przy zabezpieczaniu różnego rodzaju imprez na terenie miasta.

Dobrym przykładem współpracy jest regularna praca grupy roboczej ds. bezpieczeństwa w ruchu drogowym w mieście i koordynowana od 2012 roku akcja Bądź widoczny w Luboniu, która zyskała wsparcie Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego, Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego oraz prywatnych sponsorów.

Straż Miejska w Luboniu

W Mieście Luboń Straż Miejska działa od 1 sierpnia 1991 roku.

²⁵ Szczegółowe dane nt statystyk krajowych znajdują się na stronie www.statystyka.policja.pl

Rok 2011 dla Straży Miejskiej Miasta Luboń czasem systematycznej, konsekwentnej, ale również trudnej i wyłożonej pracy na rzecz poprawy porządku publicznego i spokoju w mieście. Stan etatowy w 2011 roku to 10 strażników miejskich.

NUMER ALARMOWY DLA MIASTA LUBONIA

Tabela 19. Liczba stwierdzonych wykroczeń w podziale na kategorie

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ilość interwencji ogółem	5.213	6.076	7.183	6.797	7.566	8.319
Ilość wykroczeń ogółem w tym:	2.748	5.090	4.215	4.331	8.220	8.041
z kodeksu wykroczeń w szczególności:	1.559	1.614	1.932	2.207	7.135	5.378
- przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia	319	555	457	567	20	290
- przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	986	721	1.107	1.248	6.485	3.430
-przeciwko porządkowi, spokojowi, obyczajności ,zdrowiu	251	338	368	392	447	1.104
z ustaw: o ewidencji ludności, ordynacje wyborcze, o ochronie zwierząt, o odpadach, inne	-	-	-	-	183	554
z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku:	293	1967	1149	965	189	655
z ustawy o wychowaniu w trzeźwości	381	671	372	434	461	1.059

Akta prawa miejscowego – porządkowe	515	838	762	725	435	939
-------------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Dane: Straż Miejska Luboń

Z powyższych danych wynika, że ilość interwencji w 2011 roku wzrosła o 9,9 % w stosunku do 2010 roku. W ilości wykroczeń odnotowano w 2011 roku zmniejszenie 2,2 % w stosunku do 2010 roku. 53% spadek wystąpił w wykroczeniach przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, co świadczy o zmianach systemów bezpieczeństwa w Mieście Luboń, poprawie nawierzchni dróg i rozwiązań komunikacyjnych. Należy podkreślić wieloletnią i bardzo owocną współpracę strażników miejskich z funkcjonariuszami Komisariatu Policji w Luboniu, co ma bezpośrednie przełożenie na skuteczność i efektywność działań.

Ochotnicza Straż Pożarna w Luboniu

Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Luboniu jest jednostką typu S-4 została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego w 1997 roku.

Wyposażenie OSP w Luboniu:

- 3 samochody gaśnicze (2 typu średniego oraz 1 typu ciężkiego)
- samochód operacyjny Citroen Berlingo
- 2 zestawy hydrauliczne do ratownictwa drogowego
- 3 zestawy pierwszej pomocy wraz z zestawem do prowadzenia tlenoterapii
- pozostały sprzęt: deski ortopedyczne – szt. 3, nosze podbierakowe - szt. 2, piły do cięcia drzew – szt. 4, stali i betonu - szt. 2, pompy pływające – szt. 3, pompy zanurzeniowe do pompowania wody – szt. 4, pompy szlamowe – szt. 3,
- wentylator napowietrzający oraz 3 agregaty prądotwórcze i sprzęt oświetleniowy,
- defibrylator – szt. 1,
- sanie lodowe – szt. 1,
- ubrania do pracy w wodzie – 2 szt.

Do jednostki należy 28 członków czynnych oraz 6 członków młodzieżowej drużyny pożarniczej. Poza akcjami ratowniczymi OSP w Luboniu bierze udział w zabezpieczeniu imprez organizowanych na terenie miasta, organizowane są także pokazy dla dzieci ze szkół i przedszkoli.

Tabela 20. Liczba zdarzeń w latach 2006 - 2011

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Požary	109	176	197	155	123	136
Miejscowe zagrożenia	84	173	197	210	259	268

Dane: OSP Luboń

W stosunku do roku 2006 znacznie wzrosła liczba pożarów, choć w ostatnich dwóch latach zauważa się tendencję spadkową.. Wzrasta systematycznie liczba miejsc zagrożeń.

Ośrodek Kultury w Luboniu

Ośrodek Kultury w Luboniu jest samorządową instytucją kultury mieszcząca się przy ul. J.III Sobieskiego 97. Ośrodek Kultury w Luboniu prowadzi działalność od wielu lat, zapewniając mieszkańcom miasta i gościom ciekawe wydarzenia o charakterze kulturalnym. Ośrodek prowadzi również działalność edukacyjną, organizując warsztaty gry na instrumentach, warsztaty plastyczne, sportowo-tanecznej in.. Pod czujnym okiem instruktorów zarówno dzieci, jak i dorośli mogą doskonalić swoje umiejętności i odkrywać talenty muzyczne, taneczne, czy plastyczne. Oferta przeznaczona jest dla wszystkich grup wiekowych. Od najmłodszych po najstarszych.. Ośrodek Kultury zrzesza lubońskie koła zainteresowań, a także stowarzyszenia, prowadzące różnorodną działalność, między innymi koła śpiewacze, chór czy stowarzyszenie historyczne. Są to m.in. Chór „Bard”, którego korzenie sięgają 1935 roku, zespół muzyczny „Ton” istniejący ponad 75 lat, Lubońskie Stowarzyszenie Historyczne, zrzeszające pasjonatów historii, Zespół Śpiewaczy „Szarotki”, Klub AA „Avanti”, Związek Hodowców Gołębi oraz Koło Emerytów i Rencistów przy WPZZ. Przy Ośrodku działa Zespół Flażoletowy im. Św Patryka oraz Zespół Tańca Ludowego. Szczególne zainteresowanie niektórymi imprezami organizowanymi przez Ośrodek spowodowało wpisanie ich na stałe do kalendarza imprez cyklicznych. Są to: Luboński Przegląd Piosenki Przedszkolnej, w ramach obchodów Dni Kultury polsko-francuskiej wspólnie z Domem Bretanii „Turniej o Puchar Burmistrza Miasta Luboń w Boules, Święto Niezapominajki, a także udział Ośrodka w Dniach Lubonia i Triathlonie Osób Niepełnosprawnych. Ośrodek organizuje półkolonie letnie i zimowe.

Aktywnie bierze udział w kulturalnym życiu naszego miasta. Ośrodek współorganizuje spektakle odbywające się w Luboniu w ramach Festiwalu Teatralnego Malta oraz współpracuje przy Ogólnopolskim Festiwalu Piosenki im. Czesława Niemena. Organizowane są również liczne festyny i imprezy kulturalne typu: Dzień Dziecka, Biba w Lasku, Mikołajki, Wigilia, Sylwester, Balik Przebierańców dla dzieci, a także okolicznościowe przedstawienia dla dzieci i różnego rodzaju wystawy dla osób odwiedzających ośrodek. Gościł takie gwiazdy jak Hanę

Bielicką, Stare Dobre Małżeństwo, Piotra Szczepanika, Stanisława Soykę, Macieja Zembatego, Władysławę Borkowską, Kabaret Afera, AudioFeels, Terry Mana, Emilię Krakowską, Teresę Lipowska, Boogie Boys, Jose Torres itp.

W Ośrodku Kultury w Luboniu mieści się też redakcja Informatora Miasta Luboń, w którym co miesiąc poruszane są ważne dla lubonian sprawy i informacje o ciekawych wydarzeniach miejskich. Gazeta jest bezpłatna i dostępna dla każdego mieszkańca. W profil działalności Ośrodka od 2011 wpisuje się również działalność powołanego przez Burmistrza Miasta Luboń - Lubońskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. LUTW jest inicjatywą społeczną służącą i wspomagającą osoby starsze pragnące pogłębić swoją wiedzę, pracować twórczo wykorzystując różne formy aktywizacji psychofizycznej i intelektualnej.

Miejska Biblioteka Publiczna

Siedziba główna Biblioteki Miejskiej w Luboniu mieści się w budynku przy ul. Żabikowskiej 42, nieopodal budynków Szkoły Podstawowej Nr 2 oraz Ochotniczej Straży Pożarnej natomiast Filia Nr 3 przy Zakładach Chemicznych "Luboń", Filia Nr 4 w Luboniu - Lasku przy ul. Sobieskiego.

Księgozbiór biblioteki wraz z filiami liczy ponad 62 tysięcy tomów. Katalog zawiera pozycje literatury pięknej dla dzieci, literatury pięknej dla dorosłych oraz literaturę popularno-naukową z różnych dziedzin wiedzy. Ponadto Biblioteka prenumeruje ponad 30 tytułów czasopism, a także wypożycza materiały audiowizualne.

Biblioteka prowadzi szeroką działalność edukacyjno - kulturalną organizując spotkania autorskie, wieczory poetyckie i teatralne, spektakle teatralne, spotkania poznawczo - krajoznawcze, spotkania społeczno-edukacyjne. Przy bibliotece działa Klub Niewidomych i słabo widzących Promyk, Klub Szachowy, działania plastyczne, lektoraty nauki języków obcych.

Tabela . 21. Podstawowe dane o Bibliotece (lata 2007-2011)

	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba pracowników	10	10	10	10	10
Liczba woluminów ogółem	63.415	66.323	64.031	65.917	62.885
Liczba pozyskanych woluminów w danym roku	1.65	2.908	1.755	1.886	3.018
Liczba zarejestrowanych czytelników ogółem	4.932	5.225	5.055	5.147	5.176
Liczba wypożyczeń w danym roku	137.991	123.410	112.93	138.587	129.982
Suma wydatków placówki rocznie	488.61	552.81	642.083	618.240	585.000
Zakupy książek w PLN	28.000	46.87	36.290	34.139	46.194

Dane: Miejska Biblioteka

1.3.4. Działalność organizacji pozarządowych

Miasto Luboń nie posiada bardzo rozbudowanych tradycji w zakresie rozwoju działalności społecznej. Jednakże przed nadaniem praw miejskich we wsiach wchodzących dzisiaj w skład miasta rozwijała się tego typu działalność.

Obecnie na terenie miasta działa kilkanaście klubów i stowarzyszeń wspieranych aktywnie przez samorząd i jego jednostki organizacyjne. Odczuwalna jest jednak konieczność wdrażania kompleksowego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi umożliwiającego wsparcie aktywnych grup mieszkańców poprzez organizację konkursów na realizację części zadań publicznych, zarówno w zakresie kultury i sportu, jak i pomocy społecznej. Główną intencją projektu jest wspieranie wysiłków mieszkańców w ich działaniach na rzecz aktywizacji życia społeczności lokalnej i tym samym zwiększanie ich roli w życiu publicznym miasta.

Kluby i organizacje sportowe w Luboniu:

- MKS Luboń przy ul. Rzecznej
- TMS Stella Luboń przy ul. Szkolnej
- UKS Jedynka Luboń przy ul. Poniatowskiego
- Szkolny Związek Sportowy przy ul. Kołłątaja
- Luboński Klub Tenisa Stołowego

Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe (wybrane)

- Wspólnota Anonimowych Alkoholików - Grupa AA "Awanti"
- Caritas Parafialna przy parafii św. Maksymiliana M. Kolbego
- Klub Ludzi Niewidomych i Słabowidzących "Promyk"
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło nr 61
- Parafialny zespół "Caritas" przy parafii pw. św. Jana Bosko
- Polski Czerwony Krzyż
- Koło Polski Związek Wędkarski Lubonianka
- Ochotnicza Straż Pożarna
- Stowarzyszenie Kulturalno - Oświatowe „Forum Lubońskie”
- Stowarzyszenie „Solidarni w Prawdzie i Miłosierdziu”
- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Wspólna Droga”
- Związek Harcerstwa Polskiego
- Stowarzyszenie Centrum Współpracy z Zagranicą „Luboń bez Granic”
- Stowarzyszenie Społeczny Fundusz Ludzi Dobrej Woli
- Polskie Towarzystwo Turystyczno - Krajoznawcze
- Towarzystwo Miłośników Miasta Lubonia
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Sportowy Luboń”
- Luboński Football Club – ul. Rzeczna
- Stowarzyszenie PO Pierwsze Luboń

- Luboński Klub Biegacza

1.3.5. Identyfikacja problemów zlokalizowanych w sferze społecznej

➤ Otoczenie społeczno -gospodarcze

Obecnie na terenie gminy działa kilkanaście klubów i stowarzyszeń wspieranych aktywnie przez samorząd i jego jednostki organizacyjne. Odczuwalna jest jednak konieczność wdrażania kompleksowego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi umożliwiającego wsparcie aktywnych grup mieszkańców poprzez organizację konkursów na realizację części zadań publicznych, zarówno w zakresie kultury i sportu, jak i pomocy społecznej. Główną intencją projektu jest wspieranie wysiłków mieszkańców w ich działaniach na rzecz aktywizacji życia społeczności lokalnej i tym samym zwiększanie ich roli w życiu publicznym miasta.

Wobec konieczności rozwiązywania przez samorząd konkretnych potrzeb technicznych życia w gminie, często inicjatywy mieszkańców i podejmowane przez nich działania uznawane są za zadania drugoplanowe, których wykonanie – najczęściej z uwagi na brak środków – przesuwane zostaje na czas późniejszy. W praktyce okazuje się jednak, że wypełniają one często niedostrzegane luki życia części wspólnoty samorządowej. W takiej sytuacji wspieranie przez budżet miasta, (również w formie pomocy w organizacji, doradztwa, użyczenia miejskich pomieszczeń itp.) inicjatyw mieszkańców, przy wykorzystaniu ich zaangażowania może zrealizować wiele zadań, na które samorządu w danej chwili nie byłoby stać.

Lp.	Problemy - pięć najważniejszych	Waga
1	Brak odpowiedniej bazy szkolnej (niewystarczająca ilość obiektów szkolnych w stosunku do ilości uczniów)	0,3
2	Brak poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania	0,3
3	Niewydolność systemu komunikacji społecznej skutkująca brakiem integracji mieszkańców i dialogu z władzą publiczną	0,1
4	Brak strategii kultury i promocji, która określałaby długofalowe cele i główne kierunki działań w zakresie kultury, sztuki i sportu	0,1
5	Niezweryfikowana formuła działania i realizacji pomocy społecznej przez MOPS	0,2
	Suma wag	1,00

Infrastruktura

Lp.	Problemy - pięć najważniejszych	Waga
1	Bariery architektoniczne	0,3
2	Brak monitoringu	0,3
3	Konieczność rozbudowy obiektów szkolnych i obiektów kultury	0,1
4	Brak realizacji systemu budowy sieci ścieżek rowerowych	0,2
5	Niewystarczająca ilość placów zabaw	0,1
	Suma wag	1,00

II. Analiza Strategiczna

Nawiązanie do strategicznych dokumentów na poziomie gminy, miasta, powiatu, województwa.

Rodzaj dokumentu	Cele i priorytety z którymi projekt jest spójny												
Poziom wspólnotowy													
Strategiczne Wytoczne Wspólnoty na lata 2014-2020	4.2. WYTYCZNA: Podnoszenie poziomu wiedzy i innowacyjności na rzecz wzrostu gospodarczego 4.2.2. Ułatwianie innowacji i promowanie przedsiębiorczości												
Poziom krajowy													
Strategia Rozwoju Kraju 2007 - 2015	<p style="text-align: center;">Priorytety</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki. 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej. 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości. 4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa. 6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej. 												
Poziom regionalny													
Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020r.	<p style="text-align: center;">Cele generalne i szczegółowe:</p> <p>Generalnym celem Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego jest poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej, skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców”. Cel ten będzie realizowany przy pomocy celów strategicznych i operacyjnych.</p>												

<p>Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny Województwa na lata 2007 – 2017</p> <p>Strategia rozwoju turystyki w województwie wielkopolskim</p>	<p>Celem głównym programu jest: „Wzmocnienie potencjału rozwojowego Wielkopolski na rzecz wzrostu konkurencyjności i zatrudnienia”.</p> <p>Cele szczegółowe programu:</p> <ul style="list-style-type: none">- Poprawa warunków inwestowania;- Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców;- Wzrost udziału wiedzy i innowacji w gospodarce regionu. <p>Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny będzie realizowany poprzez priorytety. Jednym z priorytetów jest „Rewitalizacja obszarów problemowych”.</p> <p>Cel główny priorytetu to „Restrukturyzacja obszarów problemowych na rzecz wzrostu i zatrudnienia”, a zostanie on osiągnięty poprzez następujące cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none">- Rewitalizacja terenów miejskich;- Rewitalizacja terenów powojenskich i przemysłowych. <p>Cel generalny (nadrzędny) przyświecający wielkopolskiej strategii turystycznej: „Zwiększenie efektywności zrównoważonego wykorzystania potencjału kulturowego, przyrodniczego i społecznego Wielkopolski przez rozwój turystyki krajowej i zagranicznej, skutkujące lokalnym rozwojem gospodarczym oraz wzrostem poziomu życia ludności”.</p>
<p>Poziom lokalny</p>	
<p>Strategia Rozwoju Miasta Luboń na lata 2008-2017</p>	<p>Misja Miasta Luboń - „Misją miasta Lubonia jest dążenie do zrównoważenia rozwoju najistotniejszych jego funkcji – mieszkalnej, gospodarczej oraz związanej z kulturą i wypoczynkiem”.</p> <p>W strategii sformułowano trzy strategiczne cele rozwoju miasta Lubonia:</p> <ol style="list-style-type: none">1. rozwój infrastruktury technicznej,2. wspieranie rozwoju gospodarczego miasta,3. rozwój usług dla mieszkańców.

III. Założenia programu rewitalizacji

W rozdziale przedstawiono istotę programu, jego główne cele, główne kierunki przewidywanych działań, zasady i organizację zarządzania programem, jak również hierarchizację potrzeb.

Cześć obszaru miasta Luboń „**Luboń**” charakteryzuje się zabudową przemysłową wymagającą rewitalizacji. Jednocześnie na części obszaru nadal znajduje się zabudowa o funkcji przemysłowej. W dużej części zamieszkują tam osoby wcześniej pracujące w zlikwidowanych zakładach pracy. W związku z powyższym wiele osób żyje w niedostatku i ubóstwie. Szczególnie w tym rejonie wskazana byłaby instytucja zapewniająca podstawowe zabiegi pielęgnacyjno - opiekuńcze.

W związku z tym należałoby wprowadzić następujące zmiany:

- zwiększenie ilości pracowników socjalnych MOPS, działających na tym terenie,
- umożliwienie rozwoju i przekwalifikowania zawodowego, poprzez organizację kursów i szkoleń,
- rozpatrzenie możliwości utworzenia miejsc w budynkach przemysłowych na potrzeby mieszkańców, związane z działalnością oświatowo – kulturalną,
- poprawa spójności komunikacyjnej poprzez rozbudowę sieci bezkolizyjnych przejazdów kolejowych,
- wzmocnienie spójności komunikacji zbiorowej z centrum miasta,
- wprowadzenie monitoringu miejskiego w celu poprawy bezpieczeństwa.

Obszar Lasek charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem społecznym, począwszy od ludności zamieszkującej na tym terenie od kilkudziesięciu lat poprzez nowo osiedlonych, mieszkańców. Na przestrzeni lat zauważa się znaczną poprawę bytową, jednak należy pamiętać, że należy zwrócić uwagę na znaczną grupę osób potrzebujących wsparcia.

W związku z faktem, iż na ww obszarze przybywa coraz więcej młodych ludzi należałoby wprowadzić następujące zmiany:

- wzbogacić ofertę kulturalno – oświatową,
- utworzenie wielofunkcyjnej przychodni zdrowia,
- uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego miejsc przeznaczonych do rekreacji i wypoczynku,
- wprowadzenie monitoringu miejskiego w celu poprawy bezpieczeństwa,
- utworzenie sieci ścieżek rowerowych z uwagi na bliskość Wielkopolskiego Parku Narodowego.
- budowa boisk przyszkolnych oraz boisk ogólnodostępnych
- rozwiązanie problemów lokalowych Ośrodka Kultury i Biblioteki
- poprawa sieci komunikacji publicznej dolnego Lasku z innymi częściami miasta
- rozwój sieci, rozbudowa i budowa przedszkoli oraz szkół o uprawnieniach publicznych

- wspieranie działalności organizacji pozarządowych i klubów sportowych
- działanie na rzecz wzmocnienia sektora handlu w tym rejonie zwłaszcza w sektorze ogólnospożywczym
- uzupełnienia niezbędnej infrastruktury komunalnej

Obszar Żabikowo – Z dniem 7 października 1954 roku, Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów o nadaniu wybranym gromadom praw miejskich²⁶, Żabikowo (obok Lubonia i Lasku z gromady Luboń) weszło w skład nowo powstałego miasta Luboń. Znajduje się tutaj, między innymi: pohitlerowski obóz karno-śledczy (Obóz Żabikowski 1943-45), zabytkowy kościół św. Barbary oraz os. Lubonianka. W dawnych granicach Żabikowa mieściła się Wyższa Szkoła Rolnicza im. Haliny (działająca w latach 1870-76), założona przez hrabiego Augusta Cieszkowskiego. Ta część miasta w porównaniu z pozostałymi charakteryzuje się rozwiniętą infrastrukturą drogową i komunalną. Ze względu na dużą fluktuację mieszkańców należałoby wprowadzić na tym obszarze następujące zmiany:

- wprowadzenie monitoringu miejskiego w celu poprawy bezpieczeństwa,
- budowa boisk przyszkolnych oraz boisk ogólnodostępnych
- rozwiązanie problemów lokalowych Szkoły Podstawowej nr 1
- wspieranie działalności organizacji pozarządowych i klubów sportowych
- rewitalizację Pl. Bl. Edmunda Bojanowskiego
- zwiększenie liczby miejsc postojowych zwłaszcza wokół sanktuarium bł. Edmunda Bojanowskiego

3.1 Okres realizacji programu rewitalizacji

Horyzont czasowy wdrażania programu rewitalizacji 2014 - 2020

Za podstawę wyboru obszarów rewitalizowanych w ramach programu rewitalizacji Miasta Luboń przyjęto zgodnie z wytycznymi *Kryteria wyznaczania obszarów kryzysowych w ramach ZPORR 2004-2006*. Tam gdzie kryteria z powodu braku danych nie mogły być zastosowane, analizę wskaźnikową zastąpiono opisową.

3.2 Zasięg terytorialny rewitalizowanych obszarów oraz uzasadnienie wyboru

Granice obszarów rewitalizowanych wyznaczone są zgodnie z obowiązującym podziałem Miasta Luboń na obręby ewidencyjne: Lasek, Żabikowo oraz Luboń, ponieważ każdy z tych

²⁶ Por., Dz.U. 1954 nr 49 poz. 254

obszarów wymaga podjęcia odpowiednich działań rewitalizacyjnych. Powyższe obszary wskazano jako niezbędne do rewitalizacji na podstawie krytycznej analizy czynników, o których jest mowa w pkt. 3.1.

3.3 Podział programu rewitalizacji na projekty i zadania oraz opis poszczególnych obszarów rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji nr 1: Lasek

I. Nazwa obszaru	Lasek
II. Zasięg obszaru	Obszar obejmuje obręb geodezyjny Lasek, którego granica przebiega wzdłuż południowej i zachodniej granicy administracyjnej miasta, dalej biegnie ul. 11 Listopada, między ul. Solskiego a ul. Studzienną, wzdłuż ulic: Buczka, Targowej, Ogrodowej, przecina ul. Armii Poznań, biegnie po północnej stronie ul. Romana Maya, aż do rzeki Warty po granicy miasta.
III. Charakterystyka obszaru	<p>Od zachodniej granicy obszaru do ul. Sobieskiego dominują obecnie tereny niezagospodarowane, użytkowane rolniczo, przeznaczone w większości pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Obszar ul. Sobieskiego do zbiornika Kocie Doły – przeważa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z towarzyszącymi usługami oraz nieliczne tereny produkcyjne. Teren od zbiornika Kocie Doły do granicy miasta na rzece Warcie – obejmuje tereny przemysłowe zakładów fosforowych Luvena oraz obszar żwirowni.</p> <p>Zasoby i walory terenu – najcenniejsze przyrodniczo obszary to tereny wokół strumienia Bocianka oraz zbiorników Kocie Doły i Kocie Dołki. Zasoby terenów niezabudowanych przeznaczone pod zagospodarowanie zabudową mieszkaniową i usługową – obszerne tereny pomiędzy zachodnią i południową granicą miasta a ul. Sobieskiego użytkowane są obecnie rolniczo. Tereny produkcyjne – znaczny obszar położony pomiędzy zbiornikiem Kocie Doły, a rzeką Wartą i południową granicą miasta, obejmujący zakłady Luvena oraz teren żwirowni.</p>
IV. Główne funkcje obszaru	<ol style="list-style-type: none">1. Funkcja mieszkaniowa (głównie jednorodzinna),2. Funkcja towarzysząca handlowo-usługowa,3. Funkcja produkcyjna,4. Funkcja rolnicza (tereny stopniowo zajmowane przez zabudowę, głównie mieszkaniową),5. Funkcja rekreacyjna.
V. Kryteria wyboru, na podstawie których obszar został uznany jako wymagający rewitalizacji	<ol style="list-style-type: none">1. Wysoki poziom ubóstwa oraz trudne warunki mieszkaniowe – najuboższą częścią badanego obszaru jest teren tzw. Dolnego Lasku,2. Wysoki poziom degradacji technicznej infrastruktury i budynków

	<ol style="list-style-type: none">3. Niedostateczny stopień obsługi terenu kanalizacją sanitarną,4. Szczególnie zanieczyszczone środowisko naturalne – obecność zakładów fosforowych Lubena jest uciążliwa dla środowiska naturalnego i mieszkańców.
VI. Cele działań rewitalizacyjnych na obszarze	
	<ol style="list-style-type: none">1. Poprawa życia mieszkańców2. Zrównoważony rozwój i ład przestrzenny3. Aktywizacja gospodarcza obszaru4. Ochrona środowiska
VII. Rewitalizacja w sferze przestrzennej	
Problemy w sferze przestrzennej	Niewystarczająca synchronizacja treści rozmaitych opracowań planistycznych i programowych. Otoczenie społeczno - gospodarcze: <ol style="list-style-type: none">1. Duża gęstość zaludnienia2. Niska przedsiębiorczość i charakter jej struktury3. Niewystarczająca liczba miejsc pracy4. Niewystarczająca liczba miejsc rekreacji i wypoczynku, integracja społeczna5. Zła struktura przestrzenna – brak nowych terenów inwestycyjnych Infrastruktura <ol style="list-style-type: none">1. Niewystarczające uzbrojenie terenu2. Zły stan dróg3. Zagospodarowanie przestrzenne – niepełne pokrycie planami miejscowymi utrudniające rozwój infrastruktury i wydłużające proces inwestycyjny4. Przestrzeń publiczna – niedostateczna ilość przestrzeni o charakterze integrującym, istniejąca przestrzeń publiczna jest zdegradowana
Zakładane cele w sferze przestrzennej	<ol style="list-style-type: none">1. Zsynchronizowanie treści rozmaitych opracowań planistycznych i programowych,2. Zmiana struktury przestrzennej obszaru adekwatna do potrzeb użytkowych,3. Rozbudowa i modernizacja istniejącej infrastruktury technicznej aktywizującej obszar
Działania planowane w sferze przestrzennej	<ol style="list-style-type: none">1. Uchwalenie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz wynikające z tego zaktualizowanie istniejących planów miejscowych. Odpowiednia zmiana struktury przestrzennej zaktywizuje obszar gospodarczo, co poprawi budżet miasta, a to wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców,2. Dążenie do ograniczenia rozwoju funkcji mieszkaniowej na rzecz usługowej i rekreacyjnej w procesie zmiany struktury przestrzennej. Skutkiem będzie poprawa warunków życia mieszkańców,3. Realizacja planowanych inwestycji i rozwój w zakresie infrastruktury

	technicznej przyczyni się do wzrostu wartości obszaru, w tym poprawy standardu życia mieszkańców, stanu środowiska naturalnego i atrakcyjności inwestycyjnej.
VIII. Rewitalizacja w sferze gospodarczej	
Problemy w sferze gospodarczej	<ol style="list-style-type: none">1. mała liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą2. niewystarczająca liczba miejsc pracy3. niski stopień upowszechnienia szkoleń w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz pozyskiwania środków zewn. na jej rozwój4. zły stan infrastruktury (sieć dróg, kanalizacja deszczowa, sanitarna) umożliwiającej prowadzenie działalności gospodarcze
Zakładane cele w sferze gospodarczej	<ol style="list-style-type: none">1. Wzrost liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą2. Zwiększenie liczby miejsc pracy3. Upowszechnienie szkoleń w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz pozyskiwania środków zewn. na jej rozwój
Działania planowane w sferze gospodarczej	<ol style="list-style-type: none">1. Poprawa i budowa stanu infrastruktury technicznej (stan dróg, kanalizacja sanitarna i deszczowa)2. ograniczenie rozwoju funkcji mieszkaniowej na rzecz usługowej i rekreacyjnej w procesie zmiany struktury przestrzennej. Skutkiem będzie poprawa warunków życia mieszkańców3. Organizacja szkoleń w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz pozyskiwania środków zewn. na jej rozwój
IX. Rewitalizacja w sferze społecznej	
Problemy w sferze społecznej	<ol style="list-style-type: none">1. brak nowych miejsc pracy2. brak perspektyw dla pozyskania nowych kwalifikacji
Zakładane cele w sferze społecznej	<ol style="list-style-type: none">1. aktywizacja zawodowa mieszkańców2. wzmocnienie systemu podnoszenia kwalifikacji
Działania planowane w sferze społecznej	<ol style="list-style-type: none">1. poprawa stanu infrastruktury technicznej (stan dróg, kanalizacja sanitarna i deszczowa)2. ograniczenie rozwoju funkcji mieszkaniowej na rzecz usługowej i rekreacyjnej w procesie zmiany struktury przestrzennej. Skutkiem będzie poprawa warunków życia mieszkańców3. upowszechnienie dostępu do szkoleń w zakresie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, prowadzenia działalności gospodarczej oraz pozyskiwania środków zewn. na jej rozwój

Obszar rewitalizacji nr 2: Luboń

I. Nazwa obszaru

Luboń

II. Zasięg obszaru

Obszar obejmuje obręb geodezyjny Luboń, którego granica przebiega wzdłuż rzeki Warty po wschodniej granicy administracyjnej miasta, dalej biegnie po północnej stronie ul. Romana Maya, przecina ul. Armii Poznań, biegnie wzdłuż ulic: Ogrodowej, Targowej, dalej biegnie wzdłuż ul. Żabikowskiej aż do granicy z miastem Poznań

III. Charakterystyka obszaru

Przedmiotowy obszar charakteryzuje się bardzo silnym stopniem zurbanizowania. Dominuje zabudowa mieszkaniowa, głównie jednorodzinna. Ponadto obszar ten skupia znaczną część zakładów produkcyjnych i usługowych miasta. Przez centralną część analizowanego terenu przebiegają w układzie południkowym linia kolejowa E59, będąca częścią trasy Poznań-Wrocław oraz droga wojewódzka E430. Północną część Lubonia przecina także autostrada A2 połączona z trasą E430 węzłem „Dębina”. Szlaki te znacznie podnoszą potencjał rozwojowy badanego obszaru. Wysoki wskaźnik urbanizacji skutkuje znikomą ilością terenów inwestycyjnych. Wyjątek stanowi ponad 50 ha lasów ochronnych w południowej części przedmiotowego terenu. Do największych atrakcji obszaru należą:

- kompleks budynków Zakładów Ziemniaczanych, architektura przemysłowa z początku XX wieku przy ul. Armii Poznań
- Zabytkowy Dworzec Kolejowy
- Budynek po byłej Wyższej Szkole Rolniczej im. Haliny
- Kościół parafialny p.w. św. Jana Bosko
- Pomnik Siewcy z 1923r.
- Ścieżka rowerowa – biegnąca od Poznania przez las komunalny Dębina w Poznaniu, następnie przez Luboń rezerwat przyrody Zalewy Nadwarciańskiej do miasta Puszczykowo

IV. Główne funkcje obszaru

1. Funkcja mieszkaniowa
2. Funkcja produkcyjno -usługowa
3. Funkcja oświatowa
4. Funkcja turystyczna

V. Kryteria wyboru, na podstawie których obszar został uznany jako wymagający rewitalizacji

1. Wysoki poziom degradacji urbanistycznej,
2. Wysoki poziom degradacji technicznej infrastruktury i budynków
3. Trudne warunki mieszkaniowe
4. Niski poziom lokalnej przedsiębiorczości

VI. Cele działań rewitalizacyjnych na obszarze

1. Prowadzić politykę dążącą do uporządkowania urbanistycznego terenu
2. Przywrócić odpowiedni stan techniczny infrastruktury i budynków

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Poprawić warunki mieszkaniowe i bytowe 4. Pomoc w pozyskaniu środków na działalność gospodarczą
VII. Rewitalizacja w sferze przestrzennej	
Problemy w sferze przestrzennej	<p>Konieczność synchronizacji treści opracowań planistycznych i programowych.</p> <p>Otoczenie społeczno-gospodarcze:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. duża gęstość zaludnienia 2. niewystarczająca ilość przestrzeni przeznaczonych na działalność gospodarczą 3. niedostateczna liczba miejsc rekreacji i wypoczynku, integracji społecznej 4. dysproporcje funkcjonalno-przestrzenne <p>Infrastruktura</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zły stan dróg 2. niewystarczająca gęstość sieci komunikacyjnej 3. niedostateczna integracja systemów komunikacji – bariery komunikacyjne: ul. Armii Poznań dla ruchu wschód-zachód, linia kolejowa, rzeka Warta 4. przestrzeń publiczna – niedostateczna ilość przestrzeni o charakterze integrującym
Zakładane cele w sferze przestrzennej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktualizacja treści opracowań planistycznych i programowych, 2. Zmiana struktury przestrzennej obszaru adekwatna do potrzeb użytkowych, 3. Rozbudowa i modernizacja istniejącej infrastruktury technicznej aktywizująca obszar
Działania planowane w sferze przestrzennej	<ol style="list-style-type: none"> 1. uchwalenie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz wynikające z tego zaktualizowanie istniejących planów miejscowych. Odpowiednia zmiana struktury przestrzennej zaktywizuje obszar gospodarczo, co poprawi budżet miasta, a tym samym poprawi jakość życia. 2. dążenie do ograniczenia rozwoju funkcji mieszkaniowej na rzecz usługowej i rekreacyjnej. Skutkiem będzie poprawa warunków życia mieszkańców. 3. realizacja planowanych inwestycji i rozwój w zakresie infrastruktury technicznej przyczyni się do wzrostu wartości obszaru, w tym poprawy atrakcyjności inwestycyjnej, standardu życia mieszkańców i stanu środowiska naturalnego.
VIII. Rewitalizacja w sferze gospodarczej	
Problemy w sferze gospodarczej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak terenów inwestycyjnych należących do miasta 2. Braki w rozwoju i jakości sieci drogowej 3. Brak dużych podmiotów gospodarczych
Zakładane cele w	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przywrócić odpowiedni stan techniczny budynków

sferze gospodarczej	<ol style="list-style-type: none">2. Poprawić warunki mieszkaniowe i bytowe3. Pomoc w pozyskaniu środków na działalność gospodarczą
Działania planowane w sferze gospodarczej	<ol style="list-style-type: none">1. Zagospodarowanie terenu przy zbiegu ul. Armii Poznań, a 3-go Maja na obiekt handlowy2. Budynek przy Armii Poznań / Dom Kultury/ nadanie nowej funkcji – budynek został sprzedany i zostaną mu przypisane inne funkcje
IX. Rewitalizacja w sferze społecznej	
Problemy w sferze przestrzennej	<ol style="list-style-type: none">1. Brak nowych miejsc pracy2. Brak perspektyw dla pozyskania nowych kwalifikacji
Zakładane cele w sferze społecznej	<ol style="list-style-type: none">1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców2. Wzmocnienie systemu podnoszenia kwalifikacji
Działania planowane w sferze społecznej	<ol style="list-style-type: none">1. Poprawa stanu infrastruktury technicznej (stan dróg, kanalizacja sanitarna i deszczowa)2. Poprawa stanu technicznego budynków3. Poprawa warunków mieszkaniowych i bytowych4. Organizacja szkoleń w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz pozyskiwania środków zewn. na jej rozwój

Obszar rewitalizacji nr 3: Żabikowo

I. Nazwa obszaru
ŻABIKOWO
II. Zasięg obszaru
Od północy Miasto Luboń graniczy z Miastem Poznań, od wschodu obręb Żabikowo wyznacza ul. Żabikowska od południa ulica Buczka, Traugutta, między ul. Solskiego a ul. Studzienną, ul. Kanonierów. Od zachodu granica obrębu Żabikowo pokrywa się z granicą miasta
III. Charakterystyka obszaru
Na obszarze dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. W północno-wschodniej części badanego obszaru istnieje duży zespół zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej - osiedle Luboniańska. Północną część Żabikowa przecina równoleżnikowo autostrada A2. Badany teren jest silnie zurbanizowany. Wyjątek stanowi zrekultywowany obszar składowiska odpadów, pełniący obecnie funkcję parku rekreacyjnego oraz tereny rodzinnych ogródków działkowych. Żabikowo charakteryzuje się bardzo gęstą siecią infrastruktury drogowej. Do atrakcji przedmiotowego obszaru należą: <ol style="list-style-type: none">1. zabytkowy kościół św. Barbary,

2. hala widowiskowo - sportowa
3. zabudowa placu E. Bojanowskiego, w tym sanktuarium bł E. Bojanowskiego przy Zgromadzeniu Sióstr Niepokalanego Poczęcia NMP
4. hitlerowski obóz karno - śledczy (Obóz Żabikowski 1943-45),

IV. Główne funkcje obszaru

1. Funkcja mieszkaniowa
2. Funkcja turystyczna
3. Funkcja administracyjna

V. Kryteria wyboru, na podstawie których obszar został uznany jako wymagający rewitalizacji

1. wysoki poziom bezrobocia
2. wysoki poziom przestępczości
3. niski poziom przedsiębiorczości

VI. Cele działań rewitalizacyjnych na obszarze

- BEZROBOCIE:

1. wskazywanie możliwości dodatkowego kształcenia poprzez tworzenie placówek edukacyjnych umożliwiających zdobywanie umiejętności zawodowych,
2. umożliwienie korzystania z kursów kwalifikacyjnych dla osób zagrożonych wykluczeniem,
3. preferencyjne zasady uruchamiania podmiotów działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne.

- PRZESTĘPCZOŚĆ:

1. wzmożony monitoring obszarów szczególnie zagrożonych,
2. rozbudowa istniejącej sieci monitoringu miejskiego,
3. stworzenie alternatywnych miejsc spędzania wolnego czasu poprzez rozbudowę bazy rekreacyjno – sportowej.

- PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ:

1. szeroki pakiet informacyjny dla osób zainteresowanych prowadzeniem działalności gospodarczej,
2. wskazanie nowych obszarów umożliwiających prowadzenie działalności gospodarczej.

VII. Rewitalizacja w sferze przestrzennej

Problemy w sferze przestrzennej

Niewystarczająca synchronizacja treści opracowań programowych.

Otoczenie społeczno-gospodarcze:

1. duża gęstość zaludnienia
2. niska przedsiębiorczość i charakter jej struktury
3. niewystarczająca ilość miejsc pracy

	<ol style="list-style-type: none"> 4. niewystarczająca liczba miejsc rekreacji i wypoczynku, integracji społecznej 5. chaos przestrzenny <p>infrastruktura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. przestrzeń publiczna – niedostateczna ilość przestrzeni o charakterze integrującym, przestrzeń publiczna istniejąca jest zdegradowana, 2. zły stan dróg
Zakładane cele w sferze przestrzenne	<ol style="list-style-type: none"> 1. zsynchronizowanie treści rozmaitych opracowań programowych, 2. modernizacja istniejącej infrastruktury technicznej aktywizująca obszar, 3. zwiększenie zróżnicowania funkcjonalnego obszaru
Działania planowane w sferze przestrzennej	<ol style="list-style-type: none"> 1. uchwalenie nowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz wynikające z tego zaktualizowanie istniejących planów miejscowych. Odpowiednia zmiana struktury przestrzennej zaktywizuje obszar gospodarczo, co poprawi budżet miasta, a tym samym poprawi jakość życia mieszkańców, 2. w procesie zmiany struktury przestrzennej obszaru powinno się dążyć do ograniczenia rozwoju funkcji mieszkaniowej na rzecz usługowej i rekreacyjnej. Skutkiem będzie poprawa warunków życia mieszkańców, 3. realizacja planowanych inwestycji i rozwój w zakresie infrastruktury technicznej przyczyni się do wzrostu wartości obszaru, w tym poprawy standardu życia mieszkańców, stanu środowiska naturalnego i atrakcyjności inwestycyjnej.
VIII. Rewitalizacja w sferze gospodarczej	
Problemy w sferze gospodarczej	<ol style="list-style-type: none"> 1. niski poziom przedsiębiorczości 2. niski poziom zagospodarowania przestrzennego pod działalność gospodarczą
Zakładane cele w sferze gospodarczej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmocnienie aktywności przedsiębiorczej 2. Wyznaczenie nowych terenów pod działalność gospodarczą
Działania planowane w sferze gospodarczej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szeroki pakiet informacyjny dla osób zainteresowanych prowadzeniem działalności gospodarczej 2. Wskazanie nowych obszarów umożliwiających prowadzenie działalności gospodarczej
IX. Rewitalizacja w sferze społecznej	
Problemy w sferze społecznej	<p>Otoczenie społeczno –gospodarcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. brak odpowiedniej bazy szkolnej i przedszkolnej (niewystarczająca ilość obiektów szkolnych w stosunku do ilości uczniów) 2. brak poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania 3. niewydolność systemu komunikacji społecznej skutkująca brakiem

	<p>integracji mieszkańców i dialogu z władzą publiczną</p> <p>4. brak strategii kultury i promocji, która określałaby długofalowe cele i główne kierunki działań w zakresie kultury, sztuki i sport.</p> <p>Infrastruktura</p> <ol style="list-style-type: none">1. bariery architektoniczne2. brak monitoringu3. konieczność rozbudowy obiektów szkolnych (SP nr 1) i obiektów kultury4. brak realizacji systemu budowy sieci ścieżek rowerowych5. niewystarczająca ilość placów zabaw
Zakładane cele w sferze społecznej	<ol style="list-style-type: none">1. rozwój szkolnictwa2. rozbudowa bazy rekreacyjnej i zwiększenie ilości placów zabaw3. udoskonalenie jakości organizowanych imprez oraz uruchomienie działań zmierzających do lepszej integracji społecznej4. dalsze działania zmierzające do poprawy ciągów komunikacyjnych dla osób niepełnosprawnych
Działania planowane w sferze społecznej	<ol style="list-style-type: none">1. opracowanie i wdrożenie strategii promocji miasta2. opracowanie programu likwidacji barier architektonicznych w mieście poprzez zawarcie go w wieloletnim planie inwestycyjnym3. stworzenie systemu monitoringu miejskiego we wskazanym obszarze4. rozwój działalności gospodarczej jako priorytet miasta5. dodatkowe nakłady finansowe na doposażenie służb mundurowych

3.4. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć (efektów) programu rewitalizacji oraz wnioski z przeprowadzonej analizy

Odnosząc się do oczekiwanych osiągnięć (efektów) będących wynikiem podjętych działań należy odwołać się do wybranych wskaźników przedstawiając dane w mierzalnej formie. We wnioskach należy zawrzeć podsumowanie przeprowadzonej analizy oraz uzasadnić wiarygodność i realność zadań będących przedmiotem planu.

IV. PLAN FINANSOWY REALIZACJI REWITALIZACJI NA LATA 2014 +

4.1. Źródła finansowania programu rewitalizacji obszarów miejskich / zdegradowanych w latach 2014 +

- Budżet JST
- Budżet państwa
- Środki prywatne
- Środki UE
- Inne

V. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITORINGU

5.1. Wdrażanie Programu Rewitalizacji

Za wdrażanie Programu Rewitalizacji odpowiedzialne będą podmioty zewnętrzne, poszczególne jednostki organizacyjne Miasta Luboń lub wydziały w Urzędzie Miasta Luboń wg poniższej tabeli.

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka/wydział odpowiedzialne za realizację zadania
-----	---------------	---

1.	Budowa układu drogowego na rewitalizowanym obszarze poprzez zbudowanie mostu drogowo - kolejowego nad korytem zalewowym rzeki Warty.	Luvena S.A ul. Romana Maya 1 62-030 Luboń
2.	Przebudowa i rozbudowa boiska szkolnego przy Szkole Podstawowej nr 1 w Luboniu	Urząd Miasta Luboń/Wydział Inwestycji
3.	Przebudowa dachów w budynkach SP 1 i SP 2 w Luboniu	Urząd Miasta Luboń/Wydział Inwestycji
4.	Rozbudowa Domu Włodarza w Luboniu	Kom-Lub

5.2. Monitoring i ocena Programu Rewitalizacji

Monitoring zadań prowadzony będzie w ramach poszczególnych wydziałów. Sprawozdanie ze stopnia realizacji Planu będzie składane Radzie Miasta w okresach rocznych.

Fiszka nr 1. Monitoring rzeczowy i finansowy wykonania zadania.

Nr zadania	Nazwa zadania	Planowany zakres i koszt	Rzeczywiste wykonanie	Przyczyna zmiany	Środki zaradcze
1.	Budowa układu logistycznego na rewitalizowanym obszarze poprzez zbudowanie mostu drogowo -	Przedmiotem projektu jest budowa nowego mostu, stanowiącego zasadniczy punkt logistyczny dostępu do Firmy dla dostaw surowcowych oraz			

	kolejowego nad korytem zalewowym rzeki Warty	dystrybucji produktów finalnych. Most znajduje się w odległości kilkudziesięciu metrów od głównej siedziby firmy i stanowi element przepustowy dla dostaw i dystrybucji produktów firmy Luvena S.A oraz wszystkich firm prowadzących działalność na terenie o wielkości kilkudziesięciu hektarów. Realizacja zadań związanych z budową mostu pozwoli na zwiększenie nośności obiektu, uzyskanie możliwości dwukierunkowej jazdy taborem samochodowym o dużych gabarytach (TIR). Koszt inwestycji - 9.900.000 zł			
2.	Przebudowa i rozbudowa boiska szkolnego przy Szkole Podstawowej nr 1 w Luboniu	Projekt przewiduje remont boiska szkolnego (powiększenie obszaru, wymiana nawierzchni, budowa kanalizacji deszczowej) oraz remont fragmentu dziedzińca szkolnego Koszt inwestycji - 195.527,27 zł			
3.	Przebudowa dachów w budynkach SP 1 i SP 2 w Luboniu	Przedmiotem projektu jest przebudowa poddasza oraz dachu w Szkołach Podstawowych nr 1 i nr 2 w Luboniu. Prace polegają na wymianie konstrukcji istniejącej więźby dachowej oraz wykonaniu podkonstrukcji pod pokrycie dachowe. Koszt prac w SP1 – 461.649,41 zł Koszt prac w SP2 – 437.551,63 Razem – 899.201,04			
	Rozbudowa Domu Włodarza w Luboniu	Projekt polega na rozbudowie i adaptacji pomieszczeń Domu Włodarza na Salę Historii Miasta Luboń oraz Salę Ślubów USC.			

		Koszt inwestycji 800.000 zł.			
--	--	------------------------------	--	--	--

Fiszka nr 2. Monitoring terminu wykonania zadania.

Nr zadania	Nazwa zadania	Planowany termin realizacji	Rzeczywisty termin	Przyczyna przesunięcia	Środki zaradcze
1.	Budowa układu logistycznego na rewitalizowanym obszarze poprzez zbudowanie mostu drogowo - kolejowego nad korytem zalewowym rzeki Warty	2013 - 2014			
2.	Przebudowa i rozbudowa boiska szkolnego przy Szkole Podstawowej nr 1 w Luboniu	Czerwiec 2013- wrzesień 2014			
3.	Przebudowa dachów w budynkach SP 1 i SP 2 w Luboniu	Czerwiec 2013- wrzesień 2014			
4.	Rozbudowa Domu Włodarza w Luboniu	Październik 2013 – grudzień 2014			

5.2.1. Public Relations Programu Rewitalizacji

W czasie przygotowania Planu, podejmowane były działania informacyjne na temat stopnia przygotowań. Plan został poddany konsultacjom społecznym, w związku z tym została zachowana zasada partycypacji społeczności lokalnej w planowaniu rozwoju Miasta Luboń. W pracach nad ostateczną treścią opracowania udział wzięli radni Rady Miasta Luboń, którzy złożyli swoje uwagi do planu.

Społeczność lokalna będzie informowana o przebiegu realizacji poszczególnych zadań poprzez takie media, jak prasa lokalna, Internet, czy tablice ogłoszeń. Jednocześnie po przyjęciu sprawozdania przez Radę, zostanie on zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta.

Załącznik nr 1 do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Luboń

Obiekty chronione. Gminna ewidencja zabytków (wybrane)

1. Dom Zgromadzenia SS. Służebniczek
2. apteka pl. E. Bojanowskiego 3 mur. I. 20-te XX w.
3. szkoła, ob. podstawowa nr 2 ul. Żabikowska mur. pocz. XX w.
4. poczta pl. E. Bojanowskiego 18 mur I. 20-te XX w.
5. budynek mieszkalny ul. Armii Poznań 19 mur. 1932 r.
6. budynek mieszkalny ul. Armii Poznań 21
7. budynek mieszkalny ul. Armii Poznań 26 mur. ok. 1930 r.
8. budynek mieszkalny ul. Armii Poznań 31 mur. I ćw. XX w.
9. budynek mieszkalny ul. Armii Poznań 44 mur. pocz. XX w.
10. budynek mieszkalny ul. Armii Poznań 57 mur. 1925 r.
11. budynek mieszkalny ul. Armii Poznań 59 mur I. 20-te XX w.
12. budynek mieszkalny ul. Armii Poznań 61 mur I. 30-te XX w.
13. budynek mieszkalny ul. Armii Poznań 65 mur. 1925 r.

14. budynek mieszkalny ul. Armii Poznań 66 mur. pocz. XX w.
15. budynek mieszkalny ul. Armii Poznań 78 mur. pocz. XX w.
16. budynek mieszkalny ul. Armii Poznań 109 mur. l. 30-te XX w.
17. budynek mieszkalny ul. Armii Poznań 111 mur. l. 30-te XX w.
18. budynek mieszkalny ul. Cieszkowskiego 1 mur. l. 30-te XX w.
19. budynek mieszkalny ul. Cieszkowskiego 2 mur. l. 30-te XX w.
20. budynek mieszkalny ul. Cieszkowskiego 4 mur. l. 30-te XX w.
21. budynek mieszkalny ul. Cieszkowskiego 7 mur. l. 20-30-te XX w.
22. budynek mieszkalny ul. Cieszkowskiego 9 mur. l. 30-te XX w.
23. budynek mieszkalny ul. Dąbrowskiego 11 mur. 1935 r.
24. budynek mieszkalny ul. Dąbrowskiego 56 mur. l. 30-te XX w.
25. budynek mieszkalny ul. Dąbrowskiego 62 mur. l. 20-te XX w.
26. budynek mieszkalny ul. Fabryczna 56 mur. l. 20-te XX w.
27. budynek mieszkalny ul. Fabryczna 62 mur. l. 20-te XX w.
28. budynek mieszkalny ul. Kościuszki 26 mur. 1928 – 1929 r.
29. budynek mieszkalny ul. Kościuszki 28 mur. 1928 r.
30. budynek mieszkalny ul. Kościuszki 44 mur. 1930 r.
31. budynek mieszkalny ul. Kościuszki 111 mur. 1 dek. XX w.
32. budynek mieszkalny ul. Lipowa 24 mur. 1920 r.
33. budynek mieszkalny ul. Lipowa 59 mur. 1936 r.
34. budynek mieszkalny ul. 11 Listopada 58 mur. 1900 r.
35. budynek mieszkalny ul. 11 Listopada 98 mur. 1905 r. – wniosek Powiatowego Konserwatora Zabytków o wykreślenie budynku z gminnej ewidencji zabytków z uwagi na utratę charakteru obiektu zabytkowego
36. budynek mieszkalny ul. 11 Listopada 103 mur. ok. 1900 r.
37. budynek mieszkalny ul. Matejki 1 mur. l. 30-te XX w.
38. budynek mieszkalny ul. Matejki 2 mur. l. 30-te XX w.
39. budynek mieszkalny ul. Matejki 3 mur. l. 30-te XX w.
40. budynek mieszkalny ul. Matejki 5 mur. l. 30-te XX w.
41. budynek mieszkalny ul. Matejki 11 mur. l. 30-te XX w.
42. budynek mieszkalny ul. Okrzei 14 mur. l. 30-te XX w.
43. budynek mieszkalny ul. Okrzei 18 mur. l. 30-te XX w.
44. budynek mieszkalny ul. Okrzei 20 mur. l. 30-te XX w.
45. budynek mieszkalny ul. Okrzei 31 mur. l. 30-te XX w.
46. budynek mieszkalny ul. Okrzei 35 mur. l. 30-te XX w.
47. budynek mieszkalny ul. Okrzei 37 mur. l. 30-te XX w.
48. budynek mieszkalny ul. Okrzei 39 mur. l. 30-te XX w.
49. budynek mieszkalny ul. Okrzei 40 mur. l. 30-te XX w.
50. budynek mieszkalny ul. Okrzei 41 mur. l. 30-te XX w.
51. budynek mieszkalny ul. Okrzei 43 mur. l. 30-te XX w.
52. budynek mieszkalny ul. Okrzei 45 mur. l. 30-te XX w.
53. budynek mieszkalny ul. Okrzei 47 mur. l. 30-te XX w.
54. budynek mieszkalny ul. Okrzei 49 mur. l. 30-te XX w.
55. budynek mieszkalny ul. Okrzei 51 mur. l. 30-te XX w.
56. budynek mieszkalny, ob. biblioteka ul. Okrzei 65 mur. l. 30-te XX w.
57. budynek mieszkalny ul. Okrzei 67 mur. l. 30-te XX w.
58. budynek mieszkalny ul. Podgórna 15 mur. l. 20-te XX w.
59. budynek mieszkalny ul. Podgórna 22 mur. l. 20- 30-te XX w.
60. budynek mieszkalny, ob. poczta ul. Poniatowskiego 18 mur. l. 20-te XX w.

61. budynek mieszkalny ul. Poniatowskiego 22 mur l. 30-te XX w.
62. budynek mieszkalny, przebudowany ul. Poniatowskiego 24 mur ok. 1900 r.
63. budynek mieszkalny ul. Poniatowskiego 27 mur. ok. 1910 r.
64. budynek mieszkalny ul. Poniatowskiego 28 mur. ok. 1920 r.
65. budynek mieszkalny ul. Poniatowskiego 34 mur. 1907 - 1908 r.
66. budynek mieszkalny ul. Poniatowskiego 36 mur. 1930 r.
67. budynek mieszkalny ul. Poniatowskiego 37 mur. ok. 1910 r.
68. budynek mieszkalny ul. Poniatowskiego 38 mur. ok. 1920 r. – budynek rozebrany
69. budynek mieszkalny, d. Wyższa Szkoła Rolnicza ul. Powstańców Wlkp. 19 mur. 3 ćw. XIX w.
70. budynek mieszkalny ul. Pułaskiego 5 mur. l. 30-te XX w.
71. budynek mieszkalny ul. Pułaskiego 7 mur. l. 30-te XX w.
72. budynek mieszkalny ul. Pułaskiego 18 mur. l. 30-te XX w.
73. budynek mieszkalny ul. Ratajczaka 4 mur l. 20-te XX w.
74. budynek mieszkalny ul. Sobieskiego 1 mur. 1929 r.
75. budynek mieszkalny ul. Sobieskiego 2 mur. 1929 r.
76. budynek mieszkalny ul. Sobieskiego 3 mur. l. 30-te XX w.
77. budynek mieszkalny ul. Sobieskiego 8 mur. 1928 – 1929 r.
78. budynek mieszkalny ul. Sobieskiego 9 mur. 1925 r.
79. budynek mieszkalny ul. ks. Streicha 4 mur. l. 30-te XX w.
80. budynek mieszkalny ul. Strumykowa 26 mur. ok. 1930 r.
81. budynek mieszkalny ul. Strumykowa 30 mur. 1927 r.
82. budynek mieszkalny pl. E Bojanowskiego szach. 4 ćw. XIX w.
83. Budynki fabryczne Fabryki Chemicznej, ob. Zakłady Chemiczne Luboń Sp. zo.o., arch. Hans Poelzig
84. 6 budynków mieszkalnych ul. Ratajskiego 1-6 mur 1904 r.

Załącznik nr 2

do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Luboń

Obiekty wpisane do rejestru zabytków (wybrane):

1. zespół zabudowy fabrycznej Zakładów Przemysłu Ziemniaczanego - większość obiektów objętych ochroną uzyskała pozwolenie na rozbiórkę i już nie istnieje np. budynki: „klejarni, paczkarni i magazynów”, „krochmalni”, „warsztatów mechanicznych”, „kotłowni”, „krochmalni”, „magazynu wyrobów gotowych nr 1”, „magazynów wyrobów gotowych nr 2”, „magazynu wyrobów gotowych nr 3”, „budynek gospodarczy”, „budynek remizy strażackiej”, „budynek motowozowni”,
2. zespół fabryki chemicznej (Zakłady Nawozów Fosforowych) - niektóre obiekty objęte ochroną uzyskały pozwolenia na rozbiórkę i już nie istnieją np. budynki: „strażnicy”, „Stare Kadry”, budynek usługowy dobudowany do portierni,
3. szkoła pocz. XX w., ul. Armii Poznań 2248/A 10 września 1992 r.
4. domy kolonii mieszkalnej d. fabryki chemicznej (PZNF), 1909-1914.
 - a) blok nr 1 1919/A 28 grudnia 1983 r.
 - b) blok nr 2 1920/A 28 grudnia 1983 r.
 - c) blok nr 3 1925/A 28 grudnia 1983 r.
 - d) blok nr 4 1926/A 28 grudnia 1983 r.
 - e) dom ul. Armii Poznań 51 1918/A 28 grudnia 1983 r.
5. teren obozu hitlerowskiego (Muzeum - Miejsce Pamięci Narodowej)
6. kościół ewangelicki ob. rzym.-kat., par. p.w. św. Barbary
7. pastorówka, ob. plebania pl. E. Bojanowskiego

Załącznik nr 3

do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Luboń

1. Budynek, w którym mieściła się w latach 1870-76 Wyższa Szkoła Rolnicza im. Haliny w Żabikowie przy ul. Powstańców Wielkopolskich,
2. Budynek z 1894 roku na terenie byłego folwarku żabikowskiego Augusta hrabiego Cieszkowskiego przy ul. Puszkina,
3. Kaplica z 1922 r. w budynku Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Niepokalanego Poczęcia NMP, a w niej sarkofąg z prochami błogosławionego Edmunda Bojanowskiego (1814-1871), działacza religijnego, literata, twórcy bibliotek wiejskich i założyciela Zgromadzenia Sióstr Służebniczek, pl. Edmunda Bojanowskiego,
4. Kościół św. Barbary (poewangelicki) z lat 1908-10 przy pl. Edmunda Bojanowskiego Budynek powstał w latach 1908-1912 przy ówczesnym Placu Wolności, wzniesiony przez społeczność wyznania ewangelicko-augsburskiego. Po II wojnie światowej przekazano go rzymskokatolickiej parafii św. Barbary. Do tego czasu parafia mieściła się w przyklasztornej kaplicy Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP. W trakcie remontu przeprowadzonego w 1951 roku, w głównym ołtarzu umieszczono obraz przedstawiający św. Barbarę, a sklepienie pokryto malowidłami. Kościół wpisany jest do rejestru zabytków.
5. Pomnik "Siewcy" z 1923 r. autorstwa rzeźbiarza Marcina Rożka w małym parku przy ul. Armii Poznań. Na cokole pomnika znajduje się medalion z wizerunkiem dr Romana Maya (1846-1887), pioniera przemysłu chemicznego w Wielkopolsce. Pomnik powstały w 1923 roku jest jednym z najpiękniejszych zabytków Lubonia. Niemal trzymetrowej wysokości pomnik "Siewcy", przedstawiający słowiańskiego rolnika siejącego zboże, wykonany jest z brązu i granitu. Pomnik zakupił koncern chemiczny dr Roman May z Lubonia. Marcin Rożek wyrzeźbił także podstawę, na której stanął wizerunek siewcy - jest to sześciometrowy cokół z fontanną przyozdobioną przedstawieniami delfinów.

6. Kompleks budynków zakładów ziemniaczanych, architektura przemysłowa z początku XX w. przy ul. Armii Poznań.

Miejsca Pamięci

1. Muzeum Martyrologiczne ul. Niezłomnych,
2. Cmentarz parafialny - zbiorowa mogiła z tablicą ku czci pomordowanych więźniów Obozu Żabikowskiego, ul. Cmentarna.

Załącznik nr 4 do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Luboń

ULICA	DŁUGOŚĆ [Km]	DROGI	RODZAJ DROGI
1-GO MAJA	0,753		A
11-TEGO LISTOPADA	2,404		A
22-GI LIPCA	0,302		A/G
3-GO MAJA	1,186		A
AGRESTOWA	0,138		P
AKACJOWA	0,428		A
AL. JANA PAWŁA II	0,843		
ANDERSENA CHRISTIANA	0,166	HANSA	
ARMII POZNAŃ	3,85		
AZALIOWA	0,18		
BLUSZCZOWA	0,076		
BOCZNA	0,265		P
BRATKOWA	0,111		
BRONIEWSKIEGO WŁADYSŁAWA	0,12		
BRZECHWY JANA	0,2		
BRZOSKWINIOWA	0,1		
BRZozowa	0,197		
BUCZKA MARIANA	1,389		P/G
BUKOWA	0,393		P/G
CHEMIKÓW	0,145		
CHOPINA FRYDERYKA	0,626		P/G
CHUDZICKIEGO	0,373		A
CICHA	0,152		
CIESZKOWSKIEGO AUGUSTA	0,243		A
CMENTARNA	0,582		A
CZAJCZA	0,11		

CZEREŚNIOWA	0,067	
DĄBROWSKIEGO JANA HENRYKA	0,593	A/G
DĘBIECKA	1,295	A
DĘBOWA	0,066	
DŁUGA	1,179	
DOJAZDOWA	0,749	
DOLNA	0,19	
DOŻYNKOWA	0,351	A
DRZYMAŁY MICHAŁA	0,523	
DWORCOWA	2,497	A/G
FABIANOWSKA	0,095	
FABRYCZNA	1,136	A
FAUSTMANA	0,202	A
FIOLKOWA	0,211	
FORNALSKIEJ MAŁGORZATY	0,253	
FREZJOWA	0,23	
GALLA ANONIMA	0,147	
GÓRNA	0,114	
GRANICZNA	0,757	
GRODZKA	0,077	
GRUSZKOWA	0,151	
GRZYBOWA	0,416	
HARCERSKA	0,207	
HIBNERA WŁADYSŁAWA	0,194	A/G
JAGIELŁY WŁADYSŁAWA	0,249	A
JANOWA DOLINA	0,324	
JAŚMINOWA	0,215	
JAWOROWA	0,124	
JESIENNA	0,091	
JĘCZMIENNA	0,163	
JODŁOWA	0,072	A
JURANDA	0,487	
KALINOWA	0,35	
KANONIERÓW	0,236	
KARŁOWICZA MIECZYŚLAWA	0,265	
KASPROWICZA JANA	0,371	A
KASPRZAKA MARCINA	0,574	
KASZTANOWA	0,116	
KASZTELAŃSKA	0,077	
KILIŃSKIEGO JANA	0,329	

KLONOWA	0,434	A
KOCHANOWSKIEGO JANA	0,437	
KOLONIA PZNF	0,247	A
KOŁŁĄTAJA HUGONA	0,79	A
KOMORNICKA	0,143	
KONARZEWSKIEGO TOMASZA	0,756	A/G
KONOPNICKIEJ MARIII	0,245	P
KONWALIOWA	0,185	
KOPERNIKA MIKOŁAJA	0,37	
KORCZAKA JANUSZA	0,148	
KOŚCIELNA	0,244	A
KOŚCIUSZKI TADEUSZA	1,493	A
KOZIŃSKIEGO	0,292	
KRAŃCOWA	0,161	P
KRASICKIEGO IGNACEGO	0,288	A
KRĘTA	1,021	A
KRÓTKA	0,15	
KRUCZA	0,089	
KUROWSKIEGO MARIANA	0,732	
KURPIŃSKIEGO KAROLA		
KWIATOWA	0,92	A/G
LEMAŃSKIEGO ANDRZEJA	0,311	
LEŚMIANA BOLESŁAWA	0,653	
LEŚNA	0,393	P/G
LILIOWA	0,096	
LIMBOWA	0,197	P
LIPOWA	0,742	A
ŁĄCZNA	0,658	
ŁĄCZNIK	0,194	A
ŁĄKOWA	0,502	
MAGAZYNOWA (D.WEW.)		P/G
MAKOWA	0,223	
MAKUSZYŃSKIEGO KORNELA	0,1	
MALINOWA	0,488	
MALWOWA	0,383	
MAŁOPOLSKA	0,37	
MATEJKI JANA	0,243	P
MAYA ROMANA	0,445	A
MAZURKA JANA	0,324	A
MICKIEWICZA ADAMA	0,15	A
MIGALLI	0,653	

MIODOWA	0,331	
MIZERKI ANDRZEJA	0,174	
MODRAKOWA	0,293	
MOKRA	0,142	
MORELOWA	0,384	A
NAD STRUMYKIEM	0,195	
NAD WARTĄ	0,124	
NAD ŻABINKĄ	0,295	
NAGIETKOWA	0,328	
NARCYZOWA	0,206	
NARUTOWICZA GABRIELA	0,163	
NIEPODLEGŁOŚCI	0,589	A
NIEZŁOMNYCH	0,821	A/P
NOGALI KS.	0,113	
NOWA	0,66	
NOWINY	1,292	
OGRODOWA	1,143	A/G
OKRZEI STEFANA	1,036	A
OLIWKOWA	0,076	
OLSZYNOWA	0,107	
ORZECHOWA	0,131	
OSIEDLOWA	0,442	A
OWOCOWA	0,073	
OWSIANA	0,139	
PADEREWSKIEGO JANA IGNACEGO	0,434	
PANKA JANA	0,645	
PARK PAPIESKI		
PARKOWA	0,57	
PIASKOWA	0,516	
PL. BOJANOWSKIEGO EDMUNDA	0,191	A
PLAC MEDALISTÓW (D.WEW.)		
PODGÓRNA	0,847	A/G
PODLASKA	0,05	
POGODNA	0,252	
POLNA	1,375	
POŁUDNIOWA	0,077	A
PONIATOWSKIEGO JÓZEFA KS.	1,191	A
POPZRZECZNA	0,367	A

POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH	1,095	A
POZNAŃSKA	1,395	
PÓŁNOCNA	0,269	
PRUSA BOLESŁAWA	0,115	
PRZEJAZD	0,141	A
PRZEMYSŁOWA	0,347	A
PRZESMYK	0,062	
PRZY AUTOSTRADZIE	0,598	A
PSZENNA	0,186	
PUŁASKIEGO KAZIMIERZA	0,653	A
PUSZKINA ALEKSANDRA	0,701	A
RATAJCZAKA FRANCISZKA	0,246	
RATAJSKIEGO CYRYLA	0,128	
REJA MIKOŁAJA	0,198	A
REJTANA TADEUSZA	0,347	A
RIVOLIEGO JÓZEFA	0,586	A
RONDO ŻABIKOWSKIE		
RÓŻANA	0,076	P
RUMIANKOWA	0,19	
RUTKOWSKIEGO HENRYKA	0,338	
RYDLA LUCJANA	0,869	
RZECZNA	0,225	A
SAMOTNA	0,311	
SIENKIEWICZA HENRYKA	0,575	A
SIKORSKIEGO WŁADYSŁAWA GEN.	0,753	A
SIOSTRY FAUSTYNY	0,1	
SKARGI PIOTRA	0,152	A
SKOŚNA	0,124	
SKOWRONKOWA	0,364	
SKÓRY WŁADYSŁAWA	0,223	
SKROMNA	0,068	
SŁONECZNA	0,095	
SŁONECZNIKOWA	0,173	
SŁOWACKIEGO JULIUSZA	0,243	
SOBIESKIEGO JANA III	2,458	A/G
SOLSKIEGO LUDWIKA	0,493	
SOWIA	0,199	
SPADZISTA	0,228	
SPOKOJNA	0,43	A
SPORNA	0,163	
STARORZECZNA (D.WEW)		

STASZICA STANISŁAWA	0,382	
STAWNA	0,188	
STOLARSKA	0,273	
STREICHA KS.	0,509	A
STRUMYKOWA	0,263	
STUDZIENNA	0,336	
SZAFIROWA	0,263	P
SZKOLNA	1,238	A/G
SZRENIAWSKA	0,115	
SZYMANOWSKIEGO KAROLA	0,171	
ŚLIWKOWA	0,067	
ŚWIERCZEWSKA	0,727	A
ŚWIERKOWA	0,151	
ŚWIĘTOKRZYSKA	0,05	
TARGOWA	0,212	A
TOMIAKA	0,06	
TOPOŁOWA	0,712	
TRAUGUTTA ROMUALDA	0,905	A
TUWIMA JULIANA	0,241	
UNIJNA	1,181	A
WALKI MŁODYCH	0,788	A
WARZYWNA	0,182	
WAWRZYNIAKA PIOTRA	0,424	
WĄSKA (D.WEW.)		
WCZASOWA	0,309	
WESTERPLATTE	0,469	
WIEJSKA	0,338	
WIERZBOWA	0,204	
WIOSENNA	0,092	
WIROWSKA	0,716	
WIŚNIOWA	0,141	
WODNA	0,219	
WOJSKA POLSKIEGO	1,574	A
WRZOSOWA	0,039	
WSCHODNIA	0,953	A/G
ZAKĄTEK	0,172	
ZAMKNIĘTA (D. WEW.)		
ZIELONA	0,478	A
ZIEMNIACZANA	0,248	
ZŁOTA	0,061	
ŹRÓDLANA	0,34	A
ŻABIKOWSKA	2,075	A

ŻEROMSKIEGO STEFANA	0,208	
ŻYTANIA	0,218	
	97,326	

Bibliografia:

Opracowania eksperckie

Balińska G., Architektura przemysłowa XX wieku. Luboń k. Poznania, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2000,.

Billert A., Współczesne problemy rozwoju i rewitalizacji. Lokalny Program Rewitalizacji – Nowy instrument dla zintegrowanego planowania i wdrażania rozwoju i rewitalizacji miast, [w:] Renowacja Budynków i modernizacja obszarów zabudowanych t.2, Zielona Góra 2006.

Billert A., Polityka rozwoju i rewitalizacja miast w Polsce, na tle standardów unijnych w zakresie planowania, [w:] A. Billert : Partycypacja społeczna i zabezpieczenie interesu publicznego w procesach rewitalizacji miast - ref. Wygłoszony na III Konferencji szkoleniowej „Rewitalizacja i rekultywacja obszarów zdegradowanych w mieście w Bydgoszczy dn. 1-2 czerwca 2009.

Lisowski A; Grochowski M PROCESY SUBURBANIZACJI. UWARUNKOWANIA, FORMY I KONSEKWENCJE, Instytut Geografii i Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytet Warszawski 2011.

Skalski K., Rewitalizacja w Polsce po roku 2009 a rozwój dydaktyki dla zarządzania tym procesem, [w:] K. Skalski (red.), O budowie metod rewitalizacji w Polsce – aspekty wybrane, Monografie i Studia Instytutu Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010.

Tomaszyk M., Uwarunkowania negocjacji Ram Finansowych UE na lata 2014-2020: kontekst samorządu terytorialnego i casus Wielkopolski, Biuletyn Analiz i Opinii nr 07/2012, Zakład Europeistyki Instytutu Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2012.

Akty prawne:

Uchwała nr XLIX/266/2010 Rady Miasta Luboń z 30 września 2010r.
DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2011/92/UE
z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko.

Opracowania internetowe

http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/RPO/Aktualnosci/Strony/Jessica_240310.aspx
Oficjalny serwis internetowy spółki PKP S. A, <http://www.pkp.pl/node/5104>, z dnia 14.02.2013r.
Raport roczny 2011, <http://www.aquanet.pl/raporty-roczne,12>, z dnia 16.02.2013r.
Bank Danych Lokalnych,
Oficjalna strona spółki Selekt, grupa Toensmeier, <http://selekt.toensmeier.pl/index.php/selekt-o-nas-spolka-selekt/>, z dnia 14.02.2013r.
http://www.wielkopolska.travel/turystyka_rowerowa_1/ziemianski_szlak_rowerowy/, z dnia 19.02.2013r.
Deloitte z dnia 10.10.2011. http://www.podatki.biz/artykuly/16_11603.htm.